

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У С.А.П. ВОЈВОДИНИ

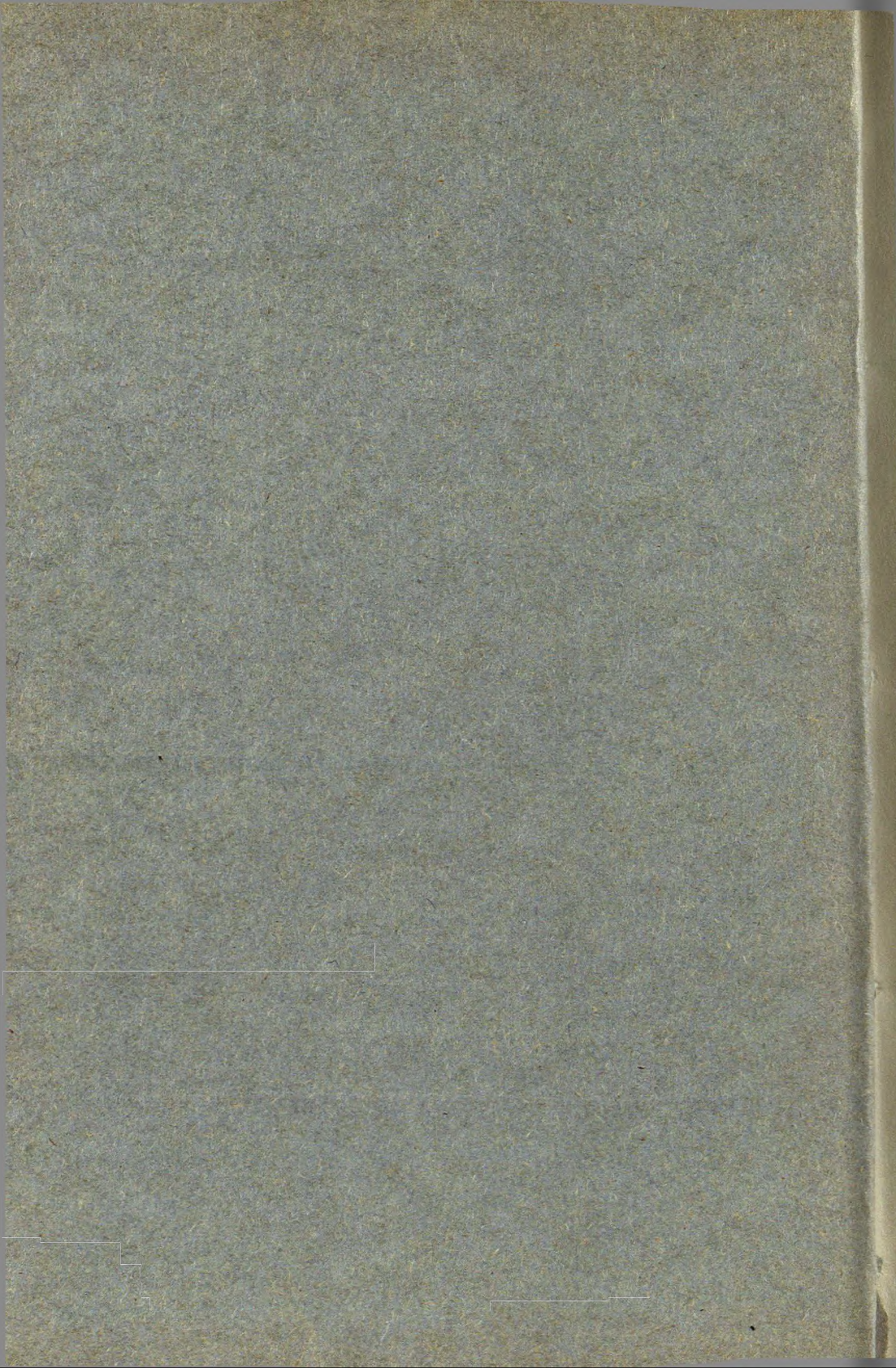
Година XX

Нови Сад, јануар, 1971.

Број 1

САДРЖАЈ

М. Ботић	Конференција представника радних организација;
др. М. Митић	Бракоразводни систем у новом Закону о породици;
др. К. Ковач	Компјутери и право;
Бл. Ранчић	Основне претпоставке наставног извршења;
М. Ботић	Пленум Савеза адвокатских комора Југославије;
К. Хаџи	„ГЛАСНИК” у 1970. години; Из судске праксе; Службена саопштења.

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У С.А.П. ВОЈВОДИНИ

Година XX

Нови Сад, јануар, 1971.

Број 1.

КОНФЕРЕНЦИЈА ПРЕДСТАВНИКА РАДНИХ ОДБОРА И СВИХ ОРГАНА КОМОРЕ

У Н. Саду је, 18 дец. 1970, одржана Конференција представника Радних одбора и свих органа Адвокатске коморе у Војводини. На дневном реду овог радног састанка били су: 1) Примедбе Адвокатске коморе на нацрт покрајинског Закона о адвокатури и другој правној помоћи, 2) Предлог управног одбора Коморе за доношење привремене одлуке о утврђивању висине чланарине и начина плаћања посмртнине.

На конференцији су узели учешћа као гости: Арпад Хорват, Покрајински секретар за правосуђе, Лазар Татић, зам. пок. секретара за законодавство, Антоније Борић, саветник Покрајинског секретара за правосуђе.

Председник Др. Јожеф Варади, упознао је скуп о резултатима дискусије по адвокатским колетивима о Нацрту покрајинског закона и о Примедбама управног одбора Коморе, на овај нацрт. Представници коморе су учествовали у изради нацрта још од припрема за израду нацрта, уз пуно разумевање секретара Арпада Хорвата. Отуда текст Нацрта садржи и напомене и примедбе о посебним мишљењима, уколико ова нису у дебати усаглашена. На овај текст Нацрта, управни одбор Коморе је, размотривши примедбе радних одбора, изradio и објавио Примедбе, које су данас предмет наших дискусија. Изнео је суштину ових примедба и заложиио се за њихово усвајање.

На бази објављених текстова (Нацрт и Примедбе) и уводне речи председника Варадија, развила се врло конкретна, радна дискусија. М. Ботић, истиче, да се Примедбе заснивају на заједничким ставовима комора по овим питањима. Сви републички нацрти, сем Македоније и Војводине, предвиђају стаж од 3 год., од чега у Славонији и Хрватској једна обавезна година у адвокатској канцеларији. Сматра да треба прихватити овакав стаж, са обавезном годином код адвоката или у суду. На недавном пленуму Савеза адвокатских комора, чула су се и мишљења о могућим затварањима комора за пресељење адвокатских канцеларија, услед различитих посебних услова, а и других разлога, што сматра да је у супротности са чл. 12. Општег

закона о адвокатури. Ако ову и могуће сличне ситуације не избегнемо установљењем истоветних решења, ипак нашим законом треба оставити могућност слободног пресељења свим југословенским адвокатима и са разлога што је Војводина отворено подручје, увек била и треба да остане, за сваког ко у њој хоће, радећи да живи. *В. Трухар*, у име адвоката Срем. Митровице и Руме подупире Примедбе, истичући значај стажа у адвокатској канцеларији. Предлаже да се законом изрекне једногодишње ограничење — ускраћење уписа бив. судијама, тужиоцима и правобраниоцима у месту дотадашњег службовања, како је то било и у ранијим законима. *А. Тагић*, изјављује да је у плану Покрајинске Скупштине за 1971. год. доношење овог закона. Подвлачи да закон треба да постави адвокатуру као друштвену службу, чиме се морамо првенствено руководити код законског конкретизовања свих одредаба. Држи да се и сувише придаје велики значај стажу. Неосновано је постављање строжијих услова за стицање права на вођење адвокатуре од судија и других правника на истом нивоу. *Др. Радоман*, у име радног одбора Сомбора и Апатина, подржава Примедбе, подвлачећи оправданост захтева да се адвокатура обнавља из редова својих адвокатских приправника, а не других служби, па чак и ван правосуђа. Мисли да радни одбори и надаље треба да остану на досадашњем нивоу. *Др. Ф. Араницики*, сматра да је питање приправничког стажа суштинско питање за адвокатуру. То је питање квалитета кадрова. Потребне нашег друштва траже у свим службама и струкама све већи квалитет, а треба знати и да се у Међународној унији адвоката озбиљно ради на припремању предлога за могућност заступања адвоката својих клијената и пред страним судовима. У Војводини има довољно адвоката па се основно може тражити и већи квалитет. *А. Филиповић* излаже, да суботички адвокати прихватају Примедбе, подвлачећи да у Војводини нема дефицитираности, па а треба истаћи у први план тражење: стручног знања, праксе и морала. Приправнички стаж у адвокатури томе најбоље служи. Сем тога предлаже да се у Закону унесе одредаба, да судије, тужилац, правобранилац и правници СУП-а не могу имати седиште канцеларије у трајању 1 или 2 год. у месту где су до тада службовали. Износи разлоге и конкретне случајеве злоупотреба веза, који захтевају такву одредбу. Сматра да је то и у интересу правосуђа и његовог угледа, а нарочито суда, који се несме компромитовати ничим, а поготову не евентуалним недоличним држањем бивших судија. *М. Миковић*, износи да панчевачки колектив у целости подупире Примедбе. Сматра да треба инсистирати на службу у адвокатској канцеларији, а да Комора статутном установи обавезу адвоката за примање приправника. Сматра да треба преиспитати и услове и начин полагања правосудног односно адвокатског испита, јер садашњи прописи више не одговарају захтевима за већим квалитетом оваквих стручњака. *Сл. Жива*, обавештава да је Радни одбор у Зрењанину прихватио Примедбе. *Б. Романовић*, сматра да је

Нацрт обухватио и материју статута. Нада се да ће Примедбе бити уважене. Ове садрже и ставове новосадских адвоката, који су Нацрт у два маха претресали, те своје примедбе доставили Комори. *Др. Ј. Дорошки*, износи да се Савет коморе још није изјаснио о Нацрту и Примедбама. Са своје стране пак, истиче да радним одборима треба више посветити пажње него што то чини. Радни одбори треба да постану основна самоуправна организација у адвокатури. Исто тако треба озбиљно претрести питање удруживања адвоката, које треба подстицати. Ако се стаж тражи ради побољшања квалитета, нема места приговору затварања *А. Борић*, сматра да је адвокатура дефицитирана и да није у стању да се обнавља из редова адвокатских приправника. Стаж је затварање. Дефицитарност налази у броју адвоката, упоређујући са 1941 год, а налази да се обим послова проширио. И судија има за 25% више него 1941. год. Мали број адвокатских приправника је и резултат отпора адвоката да их запошљавају. *Др. Ј. Кенинг*, сматра да је упоређење са предатним стањем погрешно, јер, истина да је 1941. било у Војводини око 600 адвоката а сада око 400, но овом броју се данас морају додати и правници општинских правних служби, правних служби, правни референти и саветници радних организација, па делом и правници у јавном правобранилаштву. Сви они раде послове које су пре рата радили искључиво 600 адвоката и неколико стотина адвокатских приправника. Таквих је у Војводини више од 600. Залаже се за стаж у адвокатури, као услов за стицање права на адвокатуру. *А. Хорват*: Сматра да пред Скупштину треба изаћи са оба предлога и без стажа и са стажом. Истиче потешкоће вршења праксе код судова. Слаже се да већи део материје, нарочито организационог карактера треба оставити за статут. Председник *Др. Ј. Варади*, констатује да су сви радни одбори подржали Примедбе управног одбора Коморе, уз напомену за ограничењем могућности отварања канцеларије судијама, тужиоцима, правобраниоцима, правницима СУП-а за годину дана у месту досадашњег службовања. Ставља ову напомену на гласање. Конференција је прихватила и ову напомену примедба.

Председник *Др. Ј. Варади* излаже предлог Управног одбора да се 1% допринос комори укине, а да се коморска давања сведу само на чланарину. Све се коморе финансирају чланарином. Комора је имала великих потешкоћа око убирања и утврђивања овог доприноса, па и неспоразума са адвокатима. Чланарина ствара однос чистих рачуна. Стога је и прорачун буџета за 1971 год. сачињен на бази чланарине и то 70. дин. месечно. Овде је урачуната и чланарина Савезу адв. комора Југославије и примање „Гласника“. Одлуку треба да донесе Годишња скупштина, а докле би било довољно да се донесе о томе привремена одлука. Исто тако треба одлучити да се посмртнина плаћа аконтацијом са коначним годишњим обрачуном према броју смртних случајева, јер Комора има великих потешкоћа око наплате посмртнине, што отежава и исплату, а

што штети угледу и Коморе и адвокатима. После краће дискусије (Трухар, Радоман Олга Царић, Јарковачки, Кениг, Ботић) Конференција је прихватила предлог те донела одлуку да се предлог као привремена одлука достави Скупштини на коначну одлуку.

М. Ботић

БРАКОРАЗВОДНИ СИСТЕМ У НОВОМ ЗАКОНИКУ О ПОРОДИЦИ

1. У савременом упоредном законодавству, које се заснива на начелу раскидивости брака, присутна су, као што је познато, углавном три бракоразводна система: систем санкције, тешке поремећености и мешовити систем.

По систему санкције развод брака представља последицу повреде брачних дужности. Развод се изриче само у случају ако за поремећај и несклад у брачним односима постоји кривица брачног друга. Захтев за развод може поднети искључиво брачни друг који није крив за развод брака. Развод по овом систему представља сатисфакцију увређеном брачном другом за моралне повреде које су му нанете непридржавањем брачних дужности. Недостаци система санкције су у његовој једностраности и сужавању објективно могућих узрока за развод брака. Живот у браку познаје многе случајеве у којима је до поремећаја брачних односа дошло без кривице брачних другова. У оваквим случајевима брачни другови су приморани да правно и даље живе у браку иако један или оба брачна друга више нису у стању да врше своје основне брачне дужности. Брак као правна и друштвена институција постаје на овај начин један безживотни формални уговор у коме се не испуњавају основни циљеви брачног живота.

По систему тешке поремећености развод се може захтевати не само у случају повреде брачних дужности, већ и у сваком оном случају у коме су односи брачних другова поремећени до тог степена да је њихов заједнички живот постао неподношљив. Разорени брак, без обзира на узроке који су до тога довели и не зависно од кривице једног или оба брачна друга, представља довољан основ да се брак разведе. По овом систему захтев за развод може поставити и брачни друг који је крив или искључиво крив за поремећај брачних односа пошто је настали неподношљиви заједнички живот објективно мерило за развод брака, а не субјективни однос брачног друга према дужностима које су у браку присутне. Недостаци овог система су пре свега у широком, неодређеном па и недовољно прецизном постављању узрока за развод брака, што има за последицу да се брак може развести и када за то не постоје сасвим сигурни

разлози. С друге стране, по овом систему ствара се могућност да тужбу за развод брака поднесе и брачни друг који је крив за поремећај брачних односа. У крајњој линији, систем тешке поремећености пружа могућност брачним друговима да сами створе бракоразводне узроке, а затим да на основу њих траже да се брак разведе. Практично, то значи да се у овом систему објективно напушта класични правни и етички принцип по коме се право не може извести из противправног поступка.

И најзад, по трећем, тзв. мешовитом (комбинованом) бракоразводном систему развод представља синтезу система санкције и тешке поремећености. Овај систем својим концепцијским приступом настоји да ублажи крајности постојећих екстремних и себи супродстављених система. У том настојању мешовити систем допушта развод ако један брачни друг своје право на тужбу изводи из скривљеног поступка другог брачног друга независно од тога да ли је и он својим скривљеним понашањем допринео поремећају брачних односа. С друге стране, развод се може допустити и у случају констатоване поремећености до које је дошло без кривице брачних другова или деловањем чињеница које настају независно од њихове воље. У случају обостране кривице, мешовити бракоразводни систем има две своје варијанте: по првој, развод може тражити само брачни друг чија је кривица мањег значаја; а по другој, степеновање кривице (истицање њеног интензитета) нема посебне важности.

2. Као што је познато, у нашем постојећем породичном законодавству присутан је мешовити бракоразводни систем са варијантом која не инсистира на степеновању кривице. Развод се може тражити без уважавања приговора о компензацији кривице. Истицање значаја противправног поступања носи у себи карактеристике једне кривичноправне оцене или критеријума оштетноправних принципа. Међутим, у брачним односима, у којима исти или различити моменти изазивају сасвим различите последице, карактер поступка брачних другова није од посебног значаја. У последицама које су присутне често се узроци не могу утврдити или одвојити од саме природе брачних другова. Због тога се објективне вредности у поремећеним односима, сем њиховог интензитета и дужине трајања, не захтевају у поступку за развод брака.

Истовремено, кривица за развод брака не представља саставни елемент бракоразводног узрока. Она је субјективна вредност чије присуство може бити негирано, а објективно одсуство сасвим без значаја за развод брака. Због тога се кривица за развод не утврђује по службеној дужности, већ само на захтев брачног друга чија су права у браку повређена.

Кривица за развод брака, која је повод да се захтев за развод не уважи, може бити присутна у свом искључивом облику или у допуни са поремећеним брачним односима изазваним без њеног утицаја. У првом случају она је разлог да се брак разведе ако је присутна у понашању туженог брачног друга који је поремећај изазвао. Истовремено, она је и повод да

се захтев за развод одбије ако одређује субјективни однос брачног друга који тужбу подноси према његовом противправном понашању. У другом случају она је повод да се брак разведе и кривицом тужиоца који свој захтев за развод извлачи из констатоване поремећености брачних односа који су објективно настали.

3. Према Предлогу за доношење законика о породици¹, сви постојећи узроци за развод брака прихваћени су и у новом Кодексу. Као новина предлаже се увођење споразумног развода, као и могућност да се развод тражи због одвојеног живота брачних другова који је дуже времена трајао. У склопу постојећих бракоразводних узрока инстистира се на корекцијама којим би се општи бракоразводни узрок тешке поремећености брачних односа (чл. 53 ОЗП) објективизирао уклањањем његове субјективне претпоставке изражене у неподношљивости даљег заједничког живота.² Осим тога, предлаже се и измена карактера појединих постојећих посебних узорака за развод брака. Њихово апсолутно дејство би се отклонило, а акцент ставио на комплексним последицама које ти бракоразводни узроци стварају у односима брачних другова. Другим речима, већина апсолутних бракоразводних узрока (у Предлогу се не истиче на које се то посебне бракоразводне узроке односи) добила би релативан карактер.

Према последицама за развод брака, које се односе на издржавање брачних другова, може се закључити, мада се о томе у одељку посвећеном разводу изричито не говори, да нови Законик о породици инсистира и на степеновању кривице на коме се заснива Швајцарски грађански законик. На овакав закључак упућује формулације из Предлога да „право на издржавање после развода уз опште услове за издржавање (материјална необезбеђеност и неспособност за привређивање односно незапосленост) може добити и криви брачни друг ако је други претежно крив (подвукао М. М.) или само крив”³. Пошто се кривац за развод брака утврђује у бракоразводном поступку на захтев заинтересованог брачног друга, онда је ова субјективна компонента захтева за развод брака, односно оцена њене присутности па доследно томе и њеног интензитета, саставни саставни део бракоразводне процедуре.

Када је реч о овако презентираном бракоразводном систему у новом Кодексу о породици, ваља приметити да његове поједине компоненте па и систем у целини (сем идеје о сте-

¹ Предлог за доношење Законика о породици, Београд, децембар 1969 године, стр. 32 и 34; Треба приметити да је иста концепција прихваћена и у примедбама учињеним на Предлог за доношење Законика о породици (Видети: Предлог примедба на Предлог за доношење Законика о породици које су достављене комисији, Београд, април 1970 године, стр. 4)

² Др. Марко Младеновић, Неколико напомена о кодификацији породичног права, Правни живот, бр. 1, Београд 1970 године, стр. 19.

³ Упракси он се обично кретао од четири па закључно до десет година.

пеновању кривице) нису последица сасвим једне нове концепције. Извесни предлози за измене изнети у новом Кодексу били су присутни и у ранијим Нацртима закона о породици од нешто пре петнаест година. Наша судска пракса (нарочито ставови Врховног суда Југославије и Врховних судова Република) већ нешто више од једне деценије упорно намеће, супротно постојећим прописима, један ново формиран бракоразводни узрок којим се настојао да реши безизлазни и готово паралисани случај тзв. мртвих бракова. Одвојен живот брачних другова, који је трајао нешто дуже времена, без испољеног напора брачних другова, или само једно од њих, да се брачна заједница поново успостави, представљао је довољно оправдан развод да се брак разведе. Искључива кривица брачног друга који је изазвао поремећај брачних односа, као и дугогодишњи одвојен живот који је из таквих односа неминовно настао, све је више губила, под утицајем времена и присутног растојања брачних другова, у свом значају док коначно у једном одређеном тренутку, за који је суд сматрао да је објективно настао,⁴ није потпуно изгубила своју вредност. Разорени брак и протек времена у стању су да сасвим анулирају правне последице првобитно присутне искључиве кривице за развод брака. Због тога, по овом новом креираном бракоразводном узроку, који нема никаквог ослонца у Основном закону о браку, гужбу за развод може поднети и брачни друг који је искључиво крив за развод брака. Тиме је у пракси постепено али сигурно рушен мешовити бракоразводни систем на коме су саграђене одредбе о разводу у Основном закону о браку.

Треба приметити да је овакав став судске праксе наишао на велико разумевање и готово пуну подршку наше породично-правне теорије. Највећи ауторитети из ове научне области сматрају овакву праксу судова оправданом па су је и препоручили као нови бракоразводни узрок у предстојећој кодификацији породичног законодавства.⁵

4. Када се ближе и подробније сагледа предложена концепција узрока за развод брака у новом Законику о породици, међусобни однос презентираних бракоразводних узрока, начин њиховог повезивања са категоријом кривице, као и карактер

⁵ Проф. др Ана Прокоп је чак предложила и своју формулацију будућег бракоразводног узрока: „Ако је услед било којег узрока брачни живот толико поремећен да је дошло до одвојеног живота кроз дуже од пет година те да се успостава брачне заједнице више не може очекивати, сваки брачни друг може тражити развод брака“. Ваља истаћи да проф. А. Прокоп инстистира, супротно судској пракси, да се време трајања одвојеног живота брачних другова у закону тачно одреди. Тиме би се лутања и неуједначеност праксе потпуно искључила. (Видети: др Ана Прокоп, Развод брака, Наша Законитост, бр. 5—8, Загреб 1957 године, стр. 239).

Исти неодређен временски размак о дужини трајања одвојеног живота брачних другова, који карактерише судску праксу, присутан је и у Предлогу за доношење Законика о породици. Међутим, у Прегледу примедба на цитирани Предлог дате су сугестије да се, у смислу става проф. А. Прокоп, дужина одвојеног живота утврди у новом Кодексу.

стављених корекција на постојећи облик бракоразводних узрока, онда се логично намеће питање: на ком бракоразводном систему се заснива нови Кодекс о породици?

Морамо одмах рећи, без потребе да било кога уверавамо у своју добронамерност, да је ово питање лакше поставити него на њега одговорити. Тежина одговора је утолико озбиљнија што је мало вероватно да су одредбе о разводу у новом Кодексу о породици рађене без икаквог система, или да су захтеви и потребе праксе били пресуднији, одлучнији и значајнији од једне добро замишљене и доследне бракоразводне концепције. Тешко је исто тако прихватити да се грађа бракоразводних узрока квантитативно прикупљала и механички формирала у једном неодређеном поступку чији су парцијални захтеви били до те мере одлучујући да се изгубила визија брака као друштвене институције и потребе једне усклађене целовитости у приступу установи развода. Исто тако не верујемо у могући утисак једне законодавне импровизације, кодификаторске невештине, одсуства способности да се присутне противречности пре свега тачно сагледају а затим еластично разреше и најзад једне концепцијске таутологије и неусклађености узрока са прихваћеним последицама у самом браку и након његовог престанка разводом.

Ако је то став од кога желимо да пођемо онда треба констатовати да су бракоразводни узроци који су презентирани у Предлогу за доношење Законика о породици засновани на концепцијама свих постојећих бракоразводних система почев од система кривице и тешке поремећености па до обе варијанте мешовитог система. Уз ову констатацију треба приметити да модалитети прва два система нису искључиво присутни у трећем (еклектичком) као облик у коме се негација њихове самосталности потврђује у једном вишем јединству ново створеног квалитета. Напротив, оба система у тачно одређеним случајевима егзистирају као самосталне вредности у свом чис-

У прилог прихватања овог бракоразводног узрока изјашњавали су се и многи други нинаи истакнути аутори (Видети: др Мехмед Беговић, О изменама и допунама породичног законодавства, Анали Правног факултета у Београду, бр. 4 из 1961 године, стр. 378; др Марко Младеновић, Промена породичног законодавства, Анали Правног факултета у Београду, бр. 4 из 1961 године, стр. 591; др Бранко Базала, Новелирање одредаба Основног закона о браку у погледу развода брака, Наша законитост, бр. 11—12, Загреб 1957 године, стр. 469—470).

Приликом разматрања овог бракоразводног узрока проф. др Алојзиј Финжгар истиче да га не треба нормирати као засебан узрок на основу кога брак може престати разводом, већ да се његови принципи могу унети у измењени чл. 56 Основног закона о браку (сада чл. 53 ОЗБ) и да се примењују када за то постоје оправдани разлози. Према томе, по овом мишљењу развод се може допустити и на захтев брачног друга који је искључиво крив за поремећај брачних односа, али да се та могућност мора примити као изузетна мера. Међутим, како се у овом предлогу не указује на те изузетне околности, то се овако уопштеном формулацијом, практично, оставља судовима да наставе са својом постојећом праксом. (Видети: др Алојзиј Финжгар, Развод брака, Анали Правног факултета у Београду, бр. 4. из 1957 године, стр. 431).

том и изворном облику. Тако, није тешко утврдити да се прихвата систем кривице са забраном могућности да крива страна поднесе тужбу за развод брака, али да се исто тако прихвата и чисти систем тешке поремећености у облику дугогодишњег одвојеног живота по коме се развод брака може дозволити и по тужби искључиво кривог брачног друга. Истовремено општи бракоразводни узрок се објективизира и придају му се извесни елементи апсолутних узрока за развод брака, док се уједно класични апсолутни узроци релативизирају и тиме претварају у прилично неодређене и арбитрарне бракоразводне узроке. На овај начин доводи се у питање и подела на опште и посебне узроке за развод брака.

Кад се овим оценама дода и могућност развода по споразуму брачних другова, а који бракоразводни узрок излази из оквира свих постојећих бракоразводних система, као и коинциденција о степеновању кривице, онда није тешко закључити да се пред нама налази један бракоразводни систем чији се прави елементи не могу сагледати.

До оваквих неодређених и неухватљивих ставова, по нашем мишљењу, морало је доћи када се полазне позиције при изради бракоразводног система у новом законуку о породици нису јасно и прецизно одредиле.

Пре свега требало је рашчистити са питањем: хоћемо ли нов бракоразводни систем и какав, или ћемо задржати постојећи без измена, односно са новелама које неће нарушити његову основну унутрашњу структуру.

И уместо да на то питање дамо децидирани одговор (јер теоријска мисао може бити слободна и допуштати алтернативе али практично решење мора бити опредељено) изабрали смо најгори могући пут који нас не доводи ни до каквог одговора. Жеља да задржимо старо била је искувише снажна, јер се вредност постојећег законодавства о разводу потврдила у својој битној основи као сасвим добра, али није била ништа мање снажна и намера да се изврши реформа као и радикална измена постојеће концепције у систему развода. И тако смо стихично креирали једну синтезу старог и новог, могућег и немогућег, заједничког и међусобног противречног и у којој се потврђивање једног принципа реализује у његовој негацији.

До оваквих резултата дошло се, чини нам се, из два основна разлога:

а) Према првом, задржан је постојећи бракоразводни систем, а истовремено се акцептира пракса судова која је са тим системом у очигледној супротности. Међутим, сасвим је сигурно да инсистирање на чистом систему тешке поремећености објективно доводи до потпуне негације система кривице. Такав је случај са законодавством о разводу које је прихваћено у совјетском, чехословачком и истонемачком праву. На истим позицијама заснива се и пољско и бугарско законодавство иако придају један посебан значај кривици за развод брака, јер се у крајњој линији брак може развести у присуству (и то потен-

цијалном) свих посебних бракоразводних узрока кривоцом тужиоца (која је констатована у свом искључивом облику) ако то налажу општи друштвени интереси.

б) Према другом, задржан је општи релативни узрок за развод брака, а истовремено се предлаже релативизација посебних апсолутних узрока за развод брака. У оваквом приступу сувишан је општи узрок јер се понавља у релативизираним посебним узроцима или су посебни узроци непотребни јер су у свему садржани у релативним последицама општег узрока.

Због тога, имајући у виду ова два основна момента, треба се одредити или за чисти систем тешке поремећености или за систем нашег позитивног законодавства чије вредности нису мале. Ако сматрамо да треба прихватити установу споразумног развода⁶, као и развод због другог одвојеног живота брачних другова, онда се треба одредити за чисти систем тешке поремећености и конзеквентно инсистирати на свим његовим поставкама (одбацити концепцију о кривици и њеном степеновању као и апсолутне узроке за развод брака). У противном, треба задржати постојећи мешовити бракоразводни систем, а предузети ефективне нормативне кораке да се тај систем недозвољеном праксом судова не негира (случај претварања споразумног захтева као процесноправне категорије у споразумни развод као материјалноправне претпоставке за развод брака, и моменат у коме се етички и правни захтеви искључиве кривице негирају пред чињеницом одвојеног дугогодишњег живота).

У склопу ових разматрања треба истаћи, и то без резерве, да наш постојећи бракоразводни систем није лош, да су његове позитивне одлике несумњиве и да треба само инсистирати на његовом даљем усавршавању. Међутим, пут за усавршавање не може бити у порицању сваке његове вредности, или што је још горе, у одбацавању његове садржине (реалности) уз задржавање његове форме (номиналности).

Став према предложеном бракоразводном узроку дугогодишњег одвојеног живота који нам упорно намеће судска пракса и који тако снажно подржава наша правна теорија, је питање које, у крајњој линији, излази изван уских оквира теме коју разматрамо, али је на посебан начин са њом и повезано. Наиме, прихватање или одбацавање овог бракоразводног узрока, његова редовна или изузетна примена не зависи, по нашем мишљењу, од његове оправданости, неопходности и практичне нужности, односно његове неодрживости као бракоразводног узрока који носи у себи озбиљне принципијелне недостатке једног антимиоралног института, већ од бракоразводног система за који се одредимо. Због тога, ако прихватимо систем тешке поремећености онда је овај бракоразводни узрок рационална неопходност која проистиче из саме природе овог система. Ме-

⁶ Оцена оправданости овог новог бракоразводног узрока, са аспекта његове непотребности, биће предмет нашег посебног и нешто опширнијег осврта.

булим, ако останемо на постојећем мешовитом систему, онда је његова примена, на начин како то судови чине, сасвим неодржива и незаконита. Према томе, није у питању само вредност једног бракоразводног узрока, његова позитивна или негативна оцена, већ теоријска и практична опредељеност за систем који га опредељује (детерминира) или негира.

Према томе, сигурно је да су дилеме могуће (да су озбиљне и тешке) приликом опредељивања за једну или другу бракоразводну варијанту, јер су вредности оба система несумњиве, али одлучност нам не сме недостојати. Стара је истина да су колебаљива решења и половични ставови увек најгори. Сигурно је да типизација бракоразводних система није сама себи сврха и да се може градити бракоразводна концепција на чистој на квантификацији и палијативном (*ad hoc*) методом која се не може подвести ни под један постојећи систем. Али, да ли је то нама потребно? Да ли одсуство било какве концепције треба да буде полазни критеријум у нашем кодификаторском раду? Верујемо да на ово питање треба дати негативан одговор. Ово утолико пре што циљеве које браку желимо да поставимо можемо да остваримо и кроз бракоразводне системе који су данас у науци познати и у законодавству прихваћени.

др. Михаило Митић

КОМПЈУТЕРИ И ПРАВО

а) Све интензивнији развој људског друштва има за нужну последицу нагомилавање проблема које друштво треба да реши путем интервенције законодавца. Из дана у дан се множи број прописа о којима правник треба да води рачуна.

Многострукост и хетерогеност ових разноврсних и разноликих односа нагони и законодавце да доносе све нове и нове законе и друге прописе (уредбе, упутства, препоруке, правилнике итд.). Ако се томе дода и околност да поједине радне организације код нас имају и право и дужност да многе своје интерне одоносе решавају својим нормативним актима — број прописа које садржи позитивно право се још у значајној мери повећава.

Имамо ли у виду федеративни карактер наше земље у којој постоје сем савезних још и републички и покрајински прописи, ситуација постаје још компликованија.

Међутим, то да се правни прописи повећају великим интензитетом није случај само код нас него и на страни.

Према извесним ауторима (*Michel Bibenet: Le traitement de la jurisprudence sur ordinateur*) у САД правник поред савезног законодавства мора водити рачуна и о републичком зако-

нодавству, као и о објављеним судским одлукама, а које се месечно публикују по 22.000!

То је нагнало неке земље и на европском континенту да организују машинско прикупљање информација (Италија, обе Немачке, Француска, СССР).

Ми смо сведоци једне велике револуције на пољу савремене производње. Налазимо се на помолу атомског доба, епохе електронских рачунара — компјутера. Настаје потреба да се многобројна и разноврсна открића и сазнања. (те податци који поводом ових настају) среде, систематизују и учине приступачним заинтересованима на непосредан начин.

Да би се у тој великој маси нових података и чињеница заинтересована лица могла снаћи користе се разне методе и начини. Постоје низ метода класификације да се путем разних индекса, приручника, збирки одлука и чланака, регистара и евиденција прикупе и среде материјали потребни заинтересованим лицима.

Потреба да се обави тај задатак и да се стручним круговима стави на расположење оно што им је потребно, а да пре свега брзо могу да добу до података који их интересују — створило је једну нову науку (а по неким само научну дисциплину) — информатику. Данас постоје још нерашчишћена питања да ли је информатика наука или само научни метод. Крчи себи пут мишљење да је информатика умешност да се на логични начин рукује аутоматски великим бројем обавештења — информација.

Ту се дакле ради о једном аутоматизованом — механизованом — машинском руковању мноштвом података и саопштења. Да би човек обавио неки посао служио се у прастарим временима само снагом својих мишића. Доцније је у циљу постизавања својих замисли упрегнуо снаге природе: воду и ветар, те је изградио разне направе да олакша свој рад. Те направе су биле прве машине: точак, витло, завртањ, једра, мех, полуга — све у циљу да повећа снагу својих мишића, односно да штеди своју снагу. Ова човекова тежња да са што је могуће мањим трудом постигне што већи ефекат довело га је и до открића механичких стројева за рачунање. Такве су се машине први пут појавиле у Швајцарској у XVII веку.

Човек је тежио (а та његова тежња за новом уштедом снаге је снажан покретач напретка) и тежи да свој рад олакша и побољша, те је пронашао разне стројеве: пиваћу машину, писаћу машину, машину за прање рубља и посуђа, машине за обављање послова у индустрији, у пољопривреди и у саобраћају, па је та тежња дошла до изражаја и на пољу прикупљања односно сређивања података.

Компјутери — електронски мозгови — рачунари су машине које су кадре да за веома кратко време обаве оне послове за чије обављање би био потребан дуготрајни рад великог броја стручних људи. Ни природа ни димензије овог чланка не дозвољавају да се детаљно улази у описивање начина рада тих ма-

шина. Довољно је да се напомене да те машине изискују да се податци, саопштења — информације, саопште машини тј. да се „преведу“ на њен језик — да се на извесни начин саопште машини — те да се онда по добијеном одговору решења дешифрију, тј. да се врате на наш познати људски језик. Тај случај постоји ако се од машине траже описни, дескриптивни одговори на неке проблеме. Док ако се ради о чисто цифарским проблемима машина је кадра да брже од човека извади корен, диже на n -ти степен, логаритмује и врши за пар минута посао за чије обављање би био потребан рад читаве плејаде математичара од неколико месеци па и година.

Потреба брзог пружања података са подручја комплексног мноштва јавља се данас не само код великих привредних предузећа (пре но што се одлуче на производњу и на лансирање једног производа, или при одлучивању о финансијском улагању у развој једне привредне гране), него и код политичких форума у очи донашања одређене важне и судбоносне одлуке.

Комјутери не могу да донесу одлуку њу мора да донесе човек, али компјутери могу да пруже веома корисне информације, на основу којих човек може да донесе одлуку. Компјутер дакле штеди време и напор — а то је у нашем захукталом веку веома значајна околност.

Пошто смо у најкраћим цртама указали на потребу што ефикаснијег сређивања података у наше доба, треба да пређемо на расправљање проблема који је назначен у наслову овог чланка, а то је однос и веза права и електронских рачунара.

б) Још су римљани казали за право да је то вештина о добром и праведном (*Jus est ars boni et aequi — jus est quod justum est*). У оцењивању нечег да ли је то праведно или није долазе до изражаја субјективни моменти. То је питање схватања и зависно је од времена и простора (значи од епохе и од средине). Оно што је данас законито код нас, не мора да је законито у другој средини, а поготово неће бити законито и праведно сутра. Пресуђивање и расуђивање о најсуптилнијим људским односима веома је осетљива ствар. Шта ту машина може да помогне?

Како може комјутер — електронски рачунар — да помогне судији при одлучивању о једном замршеном случају? Код одмеравања веродостојности исказа сведока и процене доказа уопште, при одлучивању о кривици у кривичном поступку (одлучивање постоји ли нехат или умишљај, стање нужде, нужна одбрана или њено прекорађење) је одлучујуће непосредно опажање судије — а не неки електронски мозак. У грађанским стварима о оправданости захтева о накнади штете, о одмеравању њене висине или о учешћу разведених супружника у стицању заједничке имовине — стећи ће мишљење судија на основу исказа сведока и налаза стручњака, а не на основу одлуке неког механичког строја. У ванпарбеним стварима (наследним споровима, односима из области стамбених односа, да поменемо

само неке делатности судова код нас из овог домена), такође ће непосредно опажање судија бити пресудно, а не неки налаз безживотне машине.

Може се поставити питање није ли потпуно депласирано важну тековину модерног и напредног друштва: слободно судијско уверење — подвргнути диктату неке машине? Није ли благо речено чудно (да не кажемо бесмислено) покушати да се разрешење неког дубоко људског односа учини зависним од неких механизованих стројева? Није ли некористан и јалов сваки покушај да се „објективизира” путем машине нешто што је превасходно субјективно?

На ово можемо и морамо одговорити да није ништа даље од нас, него да помислимо да ће икада машина, безживотни механизам, бити у стању да замени човека у доношењу одлуке о неком правном проблему. Никада машина неће моћи да цени веродостојност исказа сведока, или налаза вештака или да одлучује о нечијој невиности или кривици.

Строј ће бити само у могућности да пружи помоћ при одлучивању, али неће моћи сам да одлучује. Помоћ коју ће пружити и коју пружа биће веома драгоцене — али одлука ипак у крајњој линији остаје и с к љ у ч и в о код човека.

в) После овог се намеће питање: па у чему је онда значај електронског мозга — компјутера за право?

Компјутер може да буде, а он је већ и данас веома користан помагач како законодавцу, тако и правосудним установама, а и правнику појединци: адвокату и судији приликом њиховог свакодневног рада.

Поставља се питање на који начин и у ком виду се та помоћ манифестује?

Већ је раније истакнуто да се у мноштву саопштења и информација заинтересовани служе одређеним помагалима: регистрима, индексима, збиркама, приручницима, каталозима и другим систематским приказима. Но тражење оног што се жели сазнати одузима често веома много времена, а и апарат који пружа те информације може да буде по некад веома гломазан.

За вођење судске статистике о појединим областима: малолетнички криминал, проблем бракоразвода, саобраћајни удеси (да поменемо само неке од евиденција које се воде о свакодневним догађајима) — а које пружају веома драгоцене податке законодавцу у погледу вођења његове одређене политике (сузбијање малолетничке деликвенције, вођења саобраћајне политике, инвестирање у изградњу путева, прелузимање одређених демографских мера итд) — потребни су веома егзактни подаци. На послу на коме ради велика група људи да би се саставили статистички искази и табелари о посматраним појавама по различитим показатељима (старост и социјално порекло малолетних деликвената, место извршења дела, врста и висина казне, односно изречене заштитне мере, социјално порекло њихових родитеља итд. место саобраћајног удеса, врста и карактер пута на коме се удес десно, временске прилике у време удеса:

доба дана, годишње доба, дужина возачког стажа учесника, узрок удеса, алкохолисаност возача итд; старост и социјални положај супружника који се разводе, број деце, колико су странке биле у браку,) и код вештачења рукописа и отисака прстију итд. — може компјутер у најкраћем времену да одговори и да обави брзо посао на коме је било ангажовано дуго времена велики број људи.

Значи, задатак компјутера није да донесе одлуку, него да пружи информације потребне за доношење одлуке.

Да би се могао остварити постављен задатак: брзо и ефикасно коришћење прикупљеног материјала морају се брижљиво прикупити податци који ће представљати предмет истраживања. Њих треба превести „на језик компјутера” да би се после добијених одговора, одговори поново превели на „уобичајени језик” да би заинтересовани могли да користе тражене податке.

У погледу тражених информација за право податци могу да буду веома разнолики и хетерогени. Стога ћемо настојати да прикажемо како већ данас пракса у неким земљама користи услуге које компјутери могу да пруже у области права.

Ако посматрамо област применљивости компјутера на право можемо констатовати да се то примењивање може вршити у следећим доменима:

- 1) Научна и стручна правна литература,
- 2) прописи важећег законодавства — позитивног права,
- 3) одлуке управних органа,
- 4 пракса судова (грађанских, привредних).

Свака од ових области може да се изучава подробније, на пример да узмемо само судску праксу. Можемо изучавати праксу у грађанским стварима, у кривичним стварима, из области управних спорова, те из области привредног судства. И ту се може вршити детаљизирање на пример у области привредног судства изучавати само праксу у меничним стварима итд. Но може се организовати истраживање и по правним гранама, па да се извоји пракса из области породичног и наследног права, радног права итд. Исто тако се може детаљизирати проучавање појединих области из домена правне литературе, те законодавства по појединим гранама, као и одлуке административних органа по појединим ресорима.

Да осмотримо поближе могућности обраде путем компјутера напред поменуће области.

1) Научна и стручна правна литература се свакодневно повећава великом брзином. Каутон наводи да библиотеке у свету примају сваког момента 35.000 речи текста, а годишње преко милион публикација. У том мноштву књига, монографија, часописа, разбацаних чланака у разним публикацијама налази се огромно градиво које библиографија са својом традиционалном техником није кадра да савлада. Стога се појавила потреба за машинском обрадом података о објављеној литератури. При томе су у употреби различити системи и помоћу картица, тзв.

систем елиминације, систем аналогije и тд. Нисмо у могућности да дамо детаљни приказ свих тих система којима се служе компјутери. Но при том послу ваља изградити пре свега добре и прегледне кодове речи — при чему се морају утврдити синоними (нпр. супружници — брачни другови), како се један појам не би двоструко евидентирао путем машине. Те листе сличних речи и појмова називају се стручним термином тезаурус. Ове евиденције одлакшавају у многоме и рад статистичке службе јер су кадре да уз помоћ машине за најкраће време пруже поздано и сигурно тражени податак.

2) Прописи важећег законодавства могу такође да буду предмет обраде путем компјутера. Правник практичар зна најбоље како се и у свету, а и код нас множе прописи вратоломном брзином. Довољно је напоменути да на пример код нас Савезни службени лист већ годинама излази бар једанпут недељно (а у првим годинама по ослобођењу излазио је и више пута у току седмице). То значи годишње излази преко 50 Савезних службених листова. Од ослобођења до данас протекло је преко 25 година, а то чини већ преко 1.250 службених листова (иако је тај број још већи, јер као што смо већ напоменули у годинама непосредно по ослобођењу излазило је годишње и по сто службених листова). Ако се том броју додају још службени листови 6 република и 2 покрајине, ситуација постаје још замршенија.

Овакво је стање слично и у другим земљама, које су због тога биле принуђене да прибегну разним системима сређивања евиденције путем компјутера. Основани су били посебни центри као у Италији и Белгији или поједини одсеци и одељења за машинско сређивање података у министарству правде, касационом суду или на неким универзитетима — као што је случај у Француској.

3) Сређивање и регистрација одлука органа управе и администрације је веома важан задатак за вођење политике од стране надлежних органа. Већ је раније укавано да је управа упућена да води рачуна о постојању многих околности и чињеница пре но што се одлучи да донесе једну одлуку. Пре инвестиције у изградњу једне саобраћајнице, или једног васпитно-поправног дома, болнице или друге инвестиције мора се извршити детаљна анализа многих података, треб-а проценити многе чињенице које је веома тешко утврдити за кратко време на традиционалан начин. Стога се тај задатак у новије доба поверава електронским рачунарима.

4) Коначно код сређивања судске праксе може да дође до изражаја ефикасност и велике предности које могу да пруже компјутери. Сувишно је и указивати колики је значај судске праксе за постизавање једнообразности суђења. Ова једнообразност суђења је нарочито важна код држава са федеративним уређењем као што је случај код нас. Врховни суд између осталог има нарочито дужност да бди над једнообразном применом права у појединим републикама. Такође је веома важна улога

судске праксе где не постоје законици (кодекси) за поједине правне гране, него где судски случајеви (прецеденти) врше улогу усмеривача и путоказа. Такав је случај поглавито у англо-саксонским земљама но и код нас где још немамо кодификовано имовинско право, судска пракса има веома велики значај. Традиционално праћење судске праксе по до сада важећим тзв. ручним начином више не задовољава потребе разгранатих и развијених средина. У СССР-у, Француској, САД, Италији, обе Немачке се данас већ увелико врши регистрација судске праксе путем електронских рачунара.

Већ је напред истакнуто да у САД већ данас број регистрованих и објављених судских одлука достиже месечно цифру од 22.000! У појединим областима као што је то домен проналазаштва или одлука у области царинских преседана пракса нарочито тражи брзу и прегледну евиденцију. Тако се помињу у литератури случајеви да се одлуке Врховног (касационог) суда Француске из поједине области посебно обрађују путем компјутера. (Професори Катала и Фалгерит са правно-економског факултета у Монпељеу су то учинили и резултате свога рада објавиле у чланку: „Le traitement de l' information juridique sur l' ordinateur” у *La semaine juridique* од 1. фебруара 1967).

Веома је вероватно да ће се у будућности у све јачој мери јављати и код нас потреба прегледне и брзе евиденције разних судских одлука из појединих грана и области права.

У циљу прегледности и брзе оријентације како за потребе правосуђа тако и дуготрајније и перспективније правне и економске политике биће у будућности нужно тражити решења у аутоматском сређивању огромног чињеничног материјала које живот пружа. Као што је лекару термометар неопходни инструмент да би могао да постави правилну дијагнозу и да по томе пропише ефикасни начин лечења — тако ће и правник и политичар у будуће при доношењу својих одлука морати да се ослања на податке до којих ће брзо и поуздано моћи да дође само путем јене ефикасне и сигурне евиденције. А управо то је позван да му пружи компјутер.

Др. Карло Ковач,

¹ Римљани су као начело поштеног живота (могли бисмо рећи као неку врсту категоричког императива) истакли начело: *honeste vivere, suum cuique, tribuere, neminem laedere*. Та општа начела може да прихвате свако друштво. Само што значи *honeste vivere*? Живети поштено није исто са становишта робовласника и роба, феудалца и кмета, капиталисте и пролетера. Исти је случај и са остала два начела. Дати сваком што му припада и никога не увредити значи сасвим друго за експлоататорску класу, него за експлоатисану.

Л И Т Е Р А Т У Р А:

Поповић др С: О примени кибернетике у праву, објављено у Аналима Правног факултета у Београду, бр. 3—4 из 1966 године.

У часопису „Правни живот”, Београд, број 5 из 1970 год. Објављени су следећи чланци:

- а) Др Алексић Живојин: Кибернетика и правне дисциплине
- б) Милић Борислав: Правни информациони системи као средство примене савремене технологије
- в) Храсте Вјекослав: Прилог за предоснову програма модернизације правосуђа
- г) Прохић Мустафа: Компјутеризација права и развој кадрова
- А) Др Штурм Ловро: Општи појмови о аутоматској обради података и области увођења аутоматизације у јавној управи
- Б) Петровић Милан: Време компјутера и интерес тренутка
- Guyénot Jean: A propos d'une „Esquisse d'une théorie des abstraits” ou préface a l' application de l' informatique a la recherche juridique. Zeitschrift für schweizerisches Recht (Basel) 1968. Halbband I. 345—354.*
- Buffelan Jean-Paul: Prospective de l' informatique dans les sciences juridiques. Recueil Dalloz-Sirey, 1967, Chronique. XVI. 107—112 p.*
- David Aurel: La recherche documentaire automatique appliqué au droit, Revue international de droit comparé, 1968, 625—645. U istom časopisu: Revue international de droit comparé — objavljeni su i sledeće rasprave:*
- Mehl Lucien: L informatique et le droit comparé. 1968.*
- Katyon Irving: L ordinateur a la recherche des précédents, 1968*
- Bibenet Michel: Le traitement de la jurisprudence sur ordinateur, 1968.*
- Pettini Louis: Les recherches et les activités du Centre informatiques du Barreau de Paris, 1968.*
- Viner Norbert: Kibernetika i društvo. (Нарочито поглавља: Право и комуникација), Београд, 1964. Издање Полит.*
- Nagy Lajos: A jogi informatika előkérsi — az információkezelés gepesítésének lehetőségei (Allam és jogtudomány, 1969, бр. 4, Будимпешта.*
- Skelly Stephen: Computerisation of Canadian statute law, Law and Computer Technology, Geneve, Vol. 1. Io. 2, Februar 1968.*
- Mehl Cucien: Les sciences juridiques devant l' automation, Cybernetica (Namur, 1960. Vol. 3).*
- Mermin Samuel: Computers, law and justice. An introductory lecture Wisconsin Law Review (USA), Volume 1967, Nr. 1.*

ОСНОВНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ НАСТАВНОГ ИЗВРШЕЊА

I — ОПШТЕ НАПОМЕНЕ

Будући да код нас не постоје до данас позитивни прописи који би свеобухватно регулисали материју извршног поступка, те се у пракси примењују извесне позитивно-правне одредбе појединих закона који су само фрагментарно решили питање извршења у појединим деловима права.

У вези са тим, а имајући у виду да извршни поступак представља веома широк спектар питања и проблема, нарочито у смислу реализације насталих потраживања након исходавања извршних наслова те чињеницу да извршење као непосредна делатност суда и других овлашћених органа постаје неминовно, обзиром на чињеницу да поступак који је вођен пред судом или другим овлашћеним управним органом, представља само прву фазу како судске тако и управно-правне или управно-судске заштите, у ком се утврђују само права и обавезе и ком поступку се налаже странкама да под претњом принудног извршења добровољно изврше те обавезе, а с обзиром на околност да се у највећем броју случајева добровољно извршење не поштује, то нас и упућује на један, не баш захвалан посао, али посао који представља принудну делатност.

Ова принудна делатност надлежних, како судских тако и појединих управних органа, будући да није нормативно регулисана, а имајући у виду њену не само принудно-правну, већ и заштитну страну, и даље се спроводи у складу са правним правилима ранијег Закона о извршењу и обезбеђењу из 1930 године.

Истина, овде ваља истаћи и чињеницу да смо ми у току нове законодавно-правне делатности до сада донели углавном ове преписе:

1) прописи Основног закона о радним односима — који се односе на извршење из области личног дохотка радника,

2) прописи у области пензијског система — регулисани чл. 248 Основног закона о пензијском осигурању,

3) прописи из области инвалидског осигурања, регулисани чл. 257. Основног закона о инвалидском осигурању,

4) прописи у вези са признавањем страних судских одлука (одлука страних судова) у поступку извршења пред нашим судовима и то одредбама Уводног закона за Закон о парничном поступку.

Све нам ово указује на једну веома компликовану и веома сложену правну област, област која треба да представља свеобухватност извршења судских одлука и одлука других надлежних државних органа у домену имовинско-правних располагања како грађанскоправних тако и грађанских лица.

Правним кадровима како у судским органима, тако у управним органима, а посебно правним кадровима у привреди, посебне потешкоће представља чињеница да до данас ми још нисмо регулисали питање, и то питање које је по својој ширини и домену веома деликатно, веома значајно и веома сложено, баш с обзиром на његову принудно-правну заштиту, а што није ни регулисано нити има ослоњаца у правним правилима, извршење на имовини у друштвеној својини.

И, управо отуда честе забуне, често нецелисходан и нерационалан поступак, поступак који зна трајати и по више месеци, па чак и година, када се ради о извесним извршењима у овом домену.

Но, без обзира на нерегулисаност, без обзира на сложеност овог захтева, ми морамо констатовати да је стваралаштво наших правосудних органа и на овом пољу до данас дало веома значајан допринос, допринос који ваља интензивно пратити и у датом тренутку прилагођавати како одређене захтеве тако и одређена решења. У контексту овог размишљања, није нам циљ, а ни задатак да расправимо питање извршења у домену кривично-правне политике па ни у домену административно-казнене политике.

Напротив, овде се жели указати само на извесне правне претпоставке наставног извршења на имовини у друштвеној својини. Стога, а у циљу што целисходнијег сагледавања овог питања нужно се намеће потреба да се укаже на извесне претпоставке у домену извршења имовинско-правног карактера у најкраћим цртама, а све у циљу што рационалнијег схватања наставног извршења о коме нажалост веома мало до сада има расправљено у правној-публицистици.

II — ИЗВЕСНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ У ИМОВИНСКИМ СТВАРИМА

Поступак који се пред судом завршава доношењем судске одлуке, представља свакако једну од основних претпоставки за сагледавање првог дела судске заштите и то како грађана тако и правних лица. Међутим, таквом судском одлуком се утврђују само права и обавезе странака. Таквом судском одлуком суд налаже обавезној странци да добровољно изврши одређену чинидбу, а за случај да она то не учини, суд јој предочава последицу, и то последицу да ће се чинидба извршити принудним путем.

Дакле, у првој фази судске заштите, ми сагледавамо две судске максиме, и то:

1. — утврђивање права и обавеза странака у спору, и
2. — упозорење обавезној странци да изврши добровољно своју чинидбу, чинидбу која произилази из диспозитива судске одлуке овлашћеној странци у одређеном року-парициозни рок, те за случај да то не учини, да ће се утврђена чинидба извршити принудним путем.

Додуше, овде ваља истаћи и то, да овако утврђена права и обавезе страна у спору још нису подобне за извршење. Ово има свог значаја и у домену пуне судске заштите, а посебно у домену двостепености судске заштите, а посебно у домену двостепености суђења. Јер, незадовољна странка у спору може, ако сматра да јој је неко право у поступку пред првостепеним судом повређено, захтевати исправку тог стања. Такав захтев је и нужан и користан, тим пре што и поред најбоље пажње, може доћи до извесног ненамерног пропуштања, до недовољног утврђивања чињеничног стања, до повреде процесног права или до погрешне примене материјалног права. У вези са тим, а да би стран-

ка на један законит начин била и обвезана да изврши одређену чињеницу-чинидабу, она је овлашћена да у другостепеном поступку остварује своје право у правцу отклањања недостатака који су евентуално произашли из првостепене судске одлуке, И тек, након протека рока за жалбу, протека рока за изјаву правног лека, протека рока за добровољно извршење чинидабе, може се приступити другој фази судске заштите, фази принудног извршења судске одлуке. То заправо значи да свака одлука пре него што постане правосмоћна и извршна, по правилу се не може извршити, сем извесних изузетака где би одлагање могло да проузрокује несразмерну штету, као и извесни други видови претходног и других извршења.

Судске одлуке којима се странке обвезују на извесно давање, чињење односно пропуштање или трпљење, постају правоснажне кад се противу њих више не може улагати редован правни лек.

То пак истовремено не значи да тренутак немогућности изјављивања редовног правног лека против судских одлука даје право овлашћеној странци да захтева њихово извршење. Напротив, и тада овлашћена странка мора причекати да обвезна странка сама добровољно изврши обавезу утврђену у диспозитиву судске одлуке у року који је самом том одлуком утврђен- парициозни рок.

Тек након протека парциозног рока правоснажна судска одлука постаје подобна за извршење и добија снагу извршног наслова на основу кога овлашћена странка може преко надлежног суда покренути поступак за принудно извршење. Из напред изложеног управо произилазе следеће чињенице које условавају могућност покретања поступка за принудно извршење судских одлука и то:

1. — постојање правоснажне и извршне судске одлуке у којој је тачно утврђена обавеза обвезне странке и овлашћење овлашћене странке, и

2. — да је протекао рок утврђен том одлуком за добровољно извршење.

Горње претпоставке су нужне и обавезне и тек након утврђивања њиховог постојања, овлашћена странка покреће поступак код суда којим се од суда захтева издавање одлуке о дозволи принудног извршења. Но међутим, да би овлашћена странка, сада тражилац извршења, у целости успела у реализацији својег права, потребно је да сама води рачуна још о две посебне околности, а то су:

а) постојање имовине-имовинске масе обвезне странке, посебно ако се ради о новчаним потраживањима, и

б) није ли обвезна странка у стечају односно у стадијуму принудног поравнања.

Ово посебно с разлога, што је суд овлашћен да и у једном и у другом случају донесе негативну одлуку по предлогу тражиоца извршења, односно што је овлашћен да сам по службеној дужности, за случај да се обвезна странка налази у стадијуму

принудног поравнања или стечаја, прекине сваки поступак у извршењу. На тај начин би се предлагач изложио само непотребним финансијским трошковима.

Но притом, такође ваља истаћи још и ове моменте:

— овлашћена странка може захтевати од суда меру обезбеђења којом се обезбеђује неки будући захтев па чак и кад судска одлука није постала правоснажна,

— овлашћена странка такође може прекинути поступак путем стечајног већа настављања извршног поступка, за случај да је дошло до прекида принудног извршења, ради намирења по основу излучног или разлучног права, уз услов да је било које од ових права стекао у законом дозвољеном року.

Но, међутим, странке у спору, и то како овлашћена странка, тако и обвезна странка могу доказивати своја права не само у претходној фази, у фази утврђивања права и обавеза, већ напротив и у другој фази, у фази извршења, а посебно ако се ради о чињеницама и околностима које настају било на једној било на другој страни након правоснажности и извршности одлука.

III — ПРЕТПОСТАВКЕ НАСТАВНОГ ИЗВРШЕЊА

По природи саме ствари, кад странке воде спор у правцу утврђивања права и обавеза у некој правној ствари, у највећем броју случајева, постајањем судске одлуке правоснажном и извршном, стање постаје веома јасно. То заправо значи, да у највећем броју случајева постоји и имовинска маса, маса из које се овлашћена страна може намирити. У вези са тим у највећем броју случајева та имовинска маса није у стечају или принудном поравнању. Дакле, најчешће нема никаквих потешкоћа у поступку принудног извршења.

Али, није мали број случајева да наступе и друге околности, околности као што су:

— статусне промене обвезне странке, било у правцу припајања или издвајања, нарочито данас када се налазимо у процесу интеграционих кретања,

— да наступи немогућност извршења, за краћи или дужи временски период са разлога недостатка новчане масе на рачуну и фондовима обвезне стране, а да се притом не жели тражити продаја имовине дужника,

— да се против обвезне стране-дужника покрене поступак принудног поравнања или стечаја, па било да се ради о принудном поравнању у редовном поступку, ван стечаја, било да се ради о принудном поравнању у стечају,

— да наступе неке друге непредвиђене околности и догађаји.

Из напред наведеног би произашло, на први поглед, да се овлашћена странка не може намирити у својим потраживањима, да није у могућности да своје имовинске захтеве доведе у

стању равнотеже. Међутим, то није тачно. Овлашћена странка је у правној могућности да своја утврђена потраживања у највећем броју случајева реализује у целости. Истина, постоје изузетци, али ти изузетци су ређи када странка која је овлашћена да потражује није у могућности да се у целости намири, али је бар у могућности да своја потраживања намири у највећој могућој мери са извесним умањењима.

Који су то случајеви изложићемо их овим редом:

а) *Намирење извршних тражбина при наступању статусних промена*

Већ смо истакли да је могуће да након исходавања извршног наслова овлашћене странке, код обвезне странке наступе извесне статусне промене. Поставља се питање, од кога ће сада овлашћена странка намирити своја потраживања? Ово питање није без разлога, посебно ако се има у виду настајање таквих статусних промена које се крећу од губљења правног субјективитета обвезне странке до њеног преображаја у други вид организације удруженог рада који може бити веома различит у домену располагања друштвеним средствима.

У нашој правној пракси није редак случај да наступе следеће статусне промене:

— да радна организација — самостални носилац правног субјективитета, након настанка извршног наслова, из свог састава издвоји поједине организације удруженог рада, а да при том такве издвојене организације удруженог рада добију назив:

а) самостална организација удруженог рада са својством правног лица — у саставу радне организације,

б) самостална организација удруженог рада с правом самосталног стицања и расподеле дохотка,

в) самостална организација удруженог рада без својства правног лица,

г) самостална организација удруженог рада са посебним самоуправним правима, и сл.

Д) да се таква радна организација — носилац правног субјективитета интегрише са неком другом радном организацијом те да притом изгуби свој самостални правни субјективитет, или да буде и даље носилац правног субјективитета али у саставу радне организације којој се је припојила, итд.

Разумљиво је то, да притом постоји и веома широка лепеза питања одговорности за обавезе које је таква радна организација на себе преузела. Те пак одговорности могу бити веома различите и то нарочито:

а) солидарна одговорност,

б) супсидијерна одговорност, која може бити:

— статусна, односно статутом уређена,

— уговорна без ограничења,

— уговорно ограничена, и сл.

У контексту овог питања неће се расправљати о солидарној и супсидијерној одговорности, о њима ће бити детаљније речи у једном другом излагању, али ове врсте одговорности, у вези са могућим статусним променама од тренутка исходавања извршног наслова до тренутка његове реализације су напоменуте са циљем сагледавања правне сигурности, тим пре што се статусне промене, ма да је одређено да се објављују у службеном листу СФРЈ, објављују у гласилима република.

Будући да овлашћено лице-тражилац извршења, с обзиром на интеграциони процес који је у току као и с обзиром на чињеницу да се све више статусне промене оглашавају у гласилу република није у могућности да правовремено сазна за настале промене, дужан је да свој предлог за дозволу извршења упери према обвезном лицу из извршног наслова.

Предлог за наставно извршење, па самим тим и решење о дозволи редовног извршења садржи поред осталог, назив извршеника, назив извршне тражбине у облику главног дуга, камата, трошкове спора и трошкове извршења, назнаку да се тим решењем стиче и конституише заложно право на новчаним средствима извршеника на жиро-рачуну и фондовима — код извршеника правног лица, да ће по решењу поступити и спровести га одређена филијала СДК, да се тим извршењем не наноси штета на већ стечена права трећих лица, те да се забрањује свако даље располагање корисника друштвених средстава са заплењеним новчаним средствима до спровођења извршења.

Филијала СДК која је решењем о дозволи принудног извршења одређена да поступи по решењу дужна је да у законском року извести тражиоца извршења о томе какво је стање новчаних средстава на рачуну и фондовима извршеника. Тек након добијања извештаја од Филијале СДК одређене решењем о дозволи принудног извршења да ово спроведе, тражилац извршења је овлашћен да поднесе предлог за *наставно извршење*.

Из овога произилази да је довољан доказ о томе да је жиро-рачун извршеника блокиран па да се утврди да на њему нема новчаних средстава за извршење, па не чекајући извештај о стању фондовских средстава, тражилац извршења може покренути поступак за наставно извршење.

Наставно извршење представља друго средство намирења извршних тражбина тражиоца извршења од извршеника. Оно се може уперити непосредно против извршеника у правцу пленидбе и продаје извршеникових покретних ствари, а може се уперити и у правцу пленидбе и преноса новчаних средстава са жиро рачуна оне радне организације која је постојала пре наступања статусних промена или организација удруженог рада, без обзира на то да ли ове имају свој правни субјективитет самостално или у саставу радне организације или уопште немају свој правни субјективитет за случај да имају свој жиро-рачун, а да су се издвојиле из састава радне организације након исходавања извршног наслова. Исто тако, тражилац извршења је овлашћен да свој предлог за наставно извршење упери и

против радне организације правног лица у чији састав је ушла радна организација обвезно правно лице, уз услов да је таква радна организација преузела сва права и обавезе, и то како она која су претходила оваквој статусној промени, тако и будућа права и обавезе, која ће тек настати.

На овакав став нас упућује и чињеница да је у нашем правном систему данас могуће и такво решење, да права и обавезе пре наступања статусне промене у статусу једног правног лица буду различито третиране, па самим тим и различито да се њима располаже. Наиме, могуће је да једно правно лице на себе преузме обавезе у виду уговора о санирању обавеза, а да друго лице преузме права из потраживања правног лица које трпи еволутивно-морфолошку статусну промену.

За случај да је неко лице преузело само обавезе, а не и права таквог обвезног правног лица, тада наступају две различите правне ситуације о којима ће бити касније речи.

Дакле, из овог произилази још и чињеница да се наставно извршење може уперити још и према потраживањима обвезног лица, али и овде настаје једно друго правно стање, правно стање које претходно мора да се трансферише у право.

На бази свега напред изложеног, а пре него се приступи разјашњењу и утврђивању преображаја правног стања у субјективно право, право потраживања, код случаја да се наставно извршење предложи и одобри у правцу правног субјекта који је преузео обавезе, само обавезе, и правног субјекта према коме обвезна лица-правни субјекат има своја потраживања, може се закључити следеће:

1. наставно извршење је могуће усмерити у правцу пленидбе и продаје извршеникових покретних телесних ствари,

2. наставно извршење је могуће усмерити у правцу пленидбене и преноса новчаних средстава са рачуна организација удруженог рада, било да се ради о самосталним радним организацијама било о организацијама удруженог рада-правних лица у саставу радне организације, било о самосталним радним организацијама удруженог рада које самостално стичу и расподељују доходак и имају свој жиро рачун, било пак да се ради о другом неком облику организације удруженог рада у саставу радне организације-правног лица која има свој жиро-рачун, ако су те и такве организације удруженог рада настале након што је извршни наслов постао правоснажан и извршан. Истина, могле би се прихватити чак и гледишта да није обавезно то да је извршни наслов постао правоснажан и извршан, чак би било довољно, а то у својој бити и јесте, да је објективно право и обавеза настала пре него је наступила било каква од напред наведених статусних промена,

3. наставно извршење се може сматрати такође правоваљаним чак и у случају, без обзира на то када је настала обавеза, када пре него што је наступила статусна промена припајања или улажења у састав здруженог предузећа или у састав неког комбината, ако је при таквом спајању, припајању или у-

лажењу у састав у неком другом интеграционом виду утврђено да и све обавезе преузима шире правно лице, правно лице у чију унутрашњу организацију се укључује обвезно правно лице, па чак и да није то посебно истакнуто, само уз опрез да није искључено преузимање обавеза, мада истина, за случај искључивања преузимања обавеза нема никакве сврхе биле каквом облику интеграције уколико такве обавезе није преузело неко друго правно лице по неком другом правно-ваљаном правном основу.

Потврда оваквог становишта налази се у бројним судским одлукама, а што се посебно огледа у следећем:

а) Одговорност за обавезе удружења носе сви чланови удружења, независно о томе да ли су оне проистекле из послова које је удружење обавило за рачун свих чланова удружења или само неких од њих. Ако ограничење одговорности чланова удружења за обавезе удружења није уписано у регистар привредних организација, у односу на спољне повериоце удружења чланови удружења одговарају на једнаке делове.

Пресуда Врховног привредног суда СЛ—103/68 од 28. 6. 1968 год.

б) при одлучивању о предлогу за наставно извршење треба имати на уму не само одредбе Основног закона о предузећима којима је регулисан однос између предузећа и самосталних организација удруженог рада за обавезе настале после стицања својства правног лица самосталних организација удруженог рада, већ и одредбе о солидарној одговорности из тог закона.

Решење Вишег привредног суда у Београду, СЛ—207/70 од 16. 2. 1970 год.

Провоно схватање изражено овим решењем је: „Првостепеним решењем одбијен је предлог тражиоца извршења за наставно извршење против извршеника самосталне организације удруженог рада, јер према схватању првостепеног суда организације у саставу удруженог предузећа одговарају солидарно са удруженим предузећем тек ако се поверилац не би могао наплатити из целокупне имовине удруженог предузећа.

Тражилац извршења покушао је наплату само са жиро-рачуна удруженог предузећа, а не и из остале имовине пленидбом, чувањем и продајом ненувчаних средстава извршеника.

На жалбу тражиоца извршења укинуо је Виши привредни суд првенствено решење и између осталог навео:

При одлучивању о предлогу за наставно извршење првостепени суд је имао на уму само одредбе чл. 360. Основног закона о предузећима (Сл. л. СФРЈ, бр. 17/65, 31/76, 48/69) којима је регулисан однос између предузећа и самосталних организација удруженог рада, а не и одредбе чл. 222. тога закона, према којима предузеће настало од издвојене јединице односно предузећа којем је припојена издвојена јединица одговара солидарно с предузећем из којег је јединица издвојена за обавезе настале пре издавања. Према схватању овог суда нема никаквог разлога да се на предузеће настало од издвојене јединице, односно

предузећа коме је припојена издвојена јединица, и на самосталну организацију удруженог рада која је стекла својство лица у саставу предузећа, не примени за обавезе настале пре издвајања односно стицања својства правног лица, наведени чл. 222. Основног закона о предузећима.

Овај суд стога сматра да за правилно решење тражиоца извршења треба утврдити: какав је био статус организације против које је предложено извршење (наставно извршење) у моменту када је донешен извршни наслов (да ли се ради о самосталној организацији удруженог рада који има својство правног лица у саставу предузећа против кога је извршење било покренуто или о самосталном предузећу које се издвојило из састава предузећа против кога је извршење било покренуто) кад је настао извршни наслов на основу кога је тражено извршење, кад се организација против које је тражено наставно извршење издвојила у самосталну организацију удруженог рада са својством правног лица или у самостално предузеће, кад је настала обавеза на основу које је донешен извршни наслов (пре или после издвајања организација против које је предложено наставно извршење).

Ако је обавеза настала и извршни наслов донешен док је новопредложени извршеник се налазио у саставу првобитно назначеног извршеника, може се и против њега, применом чл. 222. Основног закона о предузећима, дозволити извршење на основу тог извршног наслова, јер је тим извршним насловима обухваћен и новопредложени извршеник док се налази у саставу првобитно означеног извршеника.

Међутим, ако се новопредложени извршеник издвојио из састава првобитно означеног извршеника и постао самостална организација удруженог рада са својством правног лица или самостално предузеће пре него што је донешен извршни наслов, онда се према њему на основу тог извршног наслова не би могло дозволити извршење, јер се само на основу тог извршног наслова (који на њега не гласи) не би могло тачно утврдити да ли је обавеза плаћања тражбине тражиоца извршења прешла на њега као солидарног обавезника. Но, то не искључује право тражиоца извршења да посебном тужбом, на основу чл. 222. Основног закона о предузећима, тражи да се новоозначени извршеник обавеза на солидарно плаћање тражбине с првобитно означеним извршеником. На основу таквог извршеног наслова, ако га тражилац извршења исходи, могао би тражилац извршења предлагати и суд дозволити извршење према новоначином извршенику.

Како је, међутим, првостепени суд због супротно заузетог гледишта пропустио, да утврди наведене одлучујуће чињенице, чињенично стање је непотпуно утврђено, па жалилац основано напада наведено решење. Зато је решење ваљало укинати и предмет вратити првостепеном суду."

б) Намирење извршних тражибина пленидбом и продајом

По добијању извештаја надлежне филијале СДК да на жиро-рачуну извршеника нема новчаних средстава, односно да је овај блокиран те да се услед тога не може спровести решење о дозволи извршења пленидбом и преносом новчаних средстава са рачуна извршеника на рачун тражиоца извршења, тражилац извршења је овлашћен да предузме мере у правцу покретања поступка за наставно извршење и то пленидбом, чувањем и продајом телесних покретних ствари извршеника.

Пре него дозволи ово извршење, суд је дужан да се осведочи о томе да ли је предлог тражиоца извршења основан, да ли има или не других могућности за намирење потраживања извршеника, па тек након тога доноси решење којим се одобрава пленидба, чување и продаја покретних телесних ствари извршеника.

Тражилац извршења, истина, овлашћен је да предложи само попис и чување дужникових покретних ствари, па у том случају суд дозволе одобрава продају само на основу посебног захтева тражиоца извршења.

Тражилац извршења је дужан да стави предлог за продају покретних ствари најдуже за годину дана, а у противном суд ће својом одлуком обуставити сваки даљи поступак извршења. Попис дужникових телесних покретних ствари тражилац извршења конституише заложно право, а за случај продаје на јавној дражби по његовом предлогу заложно право престаје.

Што се тиче предлога о чувању ствари, ваља разматрати неколико правних ситуација, и то:

1. — тражилац извршења је овлашћен да сам предложи лице које ће чувати пописане ствари и коме ће извршени орган ове предати,

2. — за случај да тражилац извршења не одреди лице коме ће се ствари предати на чување, тада је извршни орган овлашћен да сам то учини,

3. — за случај да се или предложено или одређено лице не прими за чувара пописаних ствари, тада извршни суд може пописане ствари оставити у притежању самом извршенику али под законском одговорношћу,

4. — изузетно, чувар може бити и сам тражилац извршења али је за то потребан безуслован пристанак извршеника.

Сам попис и предаја ствари на чување могу се извршити у присуству тражиоца извршења, ако он то сам захтева или у његовом одсуству.

Извршни суд путем свог извршног органа спроводи пленидбу уз попис покретних ствари извршеника, на предлог тражиоца извршења, након доношења решења којим се такав попис одобрава. Решењем о дозволи пописа и пленидбе извршеникових покретних ствари наређује се које покретне ствари се могу заплениити и пописати, уз обезбеђење права трећих лица

чије се ствари морају изузети из пописа, а осим тога и без евентуалног сметања у zaloженом праву трећих лица ако је такво већ конституисано на покреним стварима које се пописују. Ово нарочито са разлога што је треће лице које има уписано zaloжено право правно легитимисано да изјави противљење попису у пленидби на оним, и само на оним, покретним стварима на којима има zaloжено право. Ово посебно и са разлога што је треће лице овлашћено да своје право првенства остварује само подизањем тужбе у којој је дужно да специфицира свој захтев у времену, предмету и обиму.

Приликом пописа ваља имати на уму и чињеницу да постоје одређена ограничења. Ова ограничења односе се управо на чињеницу могућности брзе и ефикасне продаје, а надаље и у вези са обимом пописа. Попис је дозвољен само у обиму потребном за намирење потраживања и то нарочито са разлога заштите интереса како тражиоца извршења у циљу намирења његових извршних тражбина и трошкова пописа и продаје. тако и у циљу заштите интереса извршеника да не дође до непотребног прекомерног осиромашења. Пописом се обухватају нарочито готов новац, драгоцености, хартије од вредности које се одмах и одузимају од извршеника и предају на чување у судски депозит, док се остале ствари пописују, па или дају на чување чувару или одмах, ако постоји захтев тражиоца извршења, излажу јавној продаји.

Попис, пленидбу и продају покретних телесних ствари извршни суд проводи у смислу правних правила извршног поступка.

в) Намирење извршних тражбина из потраживања извршеника.

Потраживања извршеника могу бити из различитих правних основа. Ова потраживања се могу заснивати из редовне делатности извршеника, из одобреног кредита извршеника, из преузимања обавеза извршеника — уговорено преузимање обавеза, на основу санационог кредита или на други начин.

Да би тражилац извршења могао да исходује односно да реализује наплату својих потраживања од извршеника, потребно је да исходује извршни наслов у том правцу.

Шта то заправо значи, намирење извршних тражбина од дужника извршеникових?. Да ли је тражилац извршења овлашћен да у поступку наставног извршења свој предлог усмери у правцу извршениковог дужника непосредно или је за то потребан неки претходни услов? Да би тражилац извршења могао да реализује наплату својих извршних тражбина од извршеникових дужника, што је заиста сасвим могуће, потребно је претходно да непобитно утврди следеће:

1. — солвентност извршеникових дужника,
2. — висину вредности, висину износа дуга извршениковог дужника,

3. — неспорност потраживања извршеникових од његовог дужника.

Тек након утврђивања свих чињеница, тражилац извршења је овлашћен да подигне тужбу против извршениковог дужника у правцу утврђења његових-дужникових обавеза према свом дужнику-извршенику.

Пошто суд утврди постојање права и обавезе између извршеника и извршениковог дужника својом одлуком, обвезаће извршениковог дужника да уместо извршенику добровољно изврши обвезу извршениковом повериоцу, у овом случају тужиоцу извршениковог дужника.

За случај да извршеников дужник не оспори своју обвезу према извршенику, па самим тим и према извршениковом повериоцу — у конкретном случају тужиоцу, њему се оставља рок за добровољно извршење ове чинидабе тужиоцу.

За случај да он не изврши добровољно утврђену обвезу, тада је на страни тужиоца овлашћење да покрене редован поступак принудног извршења и на тај начин реализује своје потраживање уместо свог првобитног дужника-извршеника, од његовог дужника-садужника.

IV — ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ НАСТАВНОГ ИЗВРШЕЊА

Из напред изложеног се да закључити да је наставно извршење изузетак, изузетак у односу на редовно извршење. Наставно извршење, истина, има своје правне реперкусије и у позитивном смислу и у негативног смислу.

Позитивне правне реперкусије наставног извршења огледају се управо у чињеници заштите интереса како извршеника тако и тражиоца извршења. Наиме, да би се уопште могло приступити наставном извршењу потребно је утврдити претпоставке, и то управо правно-релевантне претпоставке за његово успешно спровођење. Те правне-релевантне претпоставке садрже у себи егзактна правила понашања у привредном животу правних субјеката, то за случај да се било који од правних субјеката који стоји према другом у праву или обавези огреши о њих дужан је да сноси последице за своје поступке. Што значи, да би се уопште прибегло реализацији било каквог потраживања, нужно је да су испуњене не само правне већ и материјално-објективне чињенице, да за њихову реализацију постоји одређен, тачно одређен, чињенички скуп. А то другим речима значи, потребно је непобитно објективно-неспорно постојање права и обавеза између повериоца и дужника, потребно је постојање правоваљане правоснажне и извршне судске одлуке, потребно је да прође рок за добровољно испуњење чинидабе, потребно је да се утврди непостојање новчаних средстава на жиро-рачуну извршеника, па тек онда да се покрене један од поступака за наставно извршење.

Да би пак наставно извршење могло бити и правовремено, без штете за треће лице, па тиме и без прекомерне штете за самог извршеника, спроведено потребно је утврдити један од низа битних околности на којој се правно може засновати предлог.

Међутим, највећа реалност наставног извршења, па самим тим и његова позитивна правна последица састоји се у реализацији једног права, права наплате потраживања, а да се при том не наноси штета на већ стеченим правима трећих лица.

Негативна страна овога је углавном у томе што се тиме наносе нужне материјалне последице, које се у редовном току ствари не би нанело на страни извршеника.

Међутим, на крају ваља истаћи чињеницу која се мора поштовати, а која се састоји у томе, да се право пише не зато да би се само писало или читало, већ да се извршава. Да су уговори закон за странке, а закон, како смо напред истакли — право, се мора поштовати па самим тим и извршити.

Благоје Ранчић

ПЛЕНУМ САВЕЗА АДВОКАТСКИХ КОМОРА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Пленум Савеза адвокатских комора Југославије, одржан је на Бледу, 12 и 13 децембра 1970. год.

Председништво Савеза поднело је Пленуму извештај о раду Председништва у периоду између два заседања Пленума (Драгослав Трнинић, ген. секретар Савеза). Извештај је прихваћен у целисти.

Централна тема на овом заседању Пленума, био је реферат: „Доношење републичких закона о адвокатури и другој правној помоћи и статута комора” (референт Милорад Ботић, адв. из Н. Сада). Питање доношења републичких закона свестрано је продискутовано, уз подршку, већине дискутаната, оцене (реферата) да је Општи закон о адвокатури и другој правној помоћи добро примљен од адвоката у читавој Југославији и да се на његовим принципима, може и треба, кроз републичке законе, обликовати адвокатура као савремена, самоуправна, друштвена (стручна) служба. Нису прихваћена нека мишљења да је овај закон већ превазиђен или пак она, да се његове идеје не морају пренети у републичке законе. Посебно је био предмет дискусије чл. 12 Општег закона (вршење послова на читавој територији Југославије и могућност пресељења канцеларије). Преднацрт републичког закона о одвјетништву Хрватске није ни пренео ни парафразирао овај принцип из Општег закона, а Предлог републичког закона Словеније предвиђа могућност пресељења канцеларије само у случају ако молилац испуњава услове за упис

из тога закона. Провладао је мишљење да су принципи из Општег закона обавезни и да, и ако се непосредно не примењују, важе и обавезују, па да им републичке одредбе закона не могу противречити. Да не би било забуне треба их пренети у републичке законе. Остало је отворено још неколико мање значајних питања за даље међукоморске договоре, ради изналажења могућности за идентичним решењима.

На бази реферата Др. Ива Гловатског, адв. из Загреба, Пленум је претресао и питање реорганизације Савеза. Констатовано је да су се све коморе на својим годишњим скупштинама изјасниле да остају и надаље у Савезу. Дискусија је вођена о овлашћењима, садржини рада и организацији Савеза, у садашњим условима његовог постојања и делања. Како је реферат предлагао измену имена ове организације у „Удружење адвокатских комора Југославије”, вођена је дебата и о будућем називу Савеза, па је преовладао мишљење да стари назив треба оставити и из обзира традиције, јер се овим именом већ пуних четрдесет година назива заједница југословенских адвокатских комора. Међутим, како поједине коморе нису дале своја мишљења о питањима реорганизације (организације) Савеза, то се по мишљењима и предлозима израженим на Пленуму нису доносиле одлуке, јер се предмет налази још у фази коморских претресања.

Др. Аурел Крстуловић, представник Савеза у Међународној унији адвоката, поднео је извештај Пленуму о учешћу Савеза у раду МУА. Пленум је овај извештај прихватио. Посебно се претресало питање кандидатуре југословенског представника у МУА за место председника МУА у 1975 год. када се указује повољан и могућ термин за такву кандидатуру (која мора већ сада бити најављена). Сви дискутанти су оценили повољну могућност за оваквом кандидатуром, што би повукло за собом и одржавање Конгреса МУА 1977 год. у Југославији.

Пленум је посветио пажњу и питањима социјалног осигурања адвоката и опорезивања (референт: Др. Владимир Шкуље, адв. из Љубљане). Учесници у дискусији сматрају да Савез не сме испустити иницијативу за повољније решење ових питања и ако се њихово решавање преноси на републичке органе. Саме коморе нису у стању да се изборе за повољна решења, па је ангажовање Савеза и надаље нужно.

Пленум је примио финансијски план прихода и расхода Савеза за идућу, 1971 годину.

Пленум је изабрао нове органе Савеза за 1971. год. са мандатом од 1. јан. 1971, за годину дана. У Председништво Савеза изабрани су: председник Савеза: Милован Јовановић, председник Авокатске коморе за Србију и Црну Гору, први подпредседник: Трајко Јовев, председник Авокатске коморе за Македонију, подпредседници (чланови председништва): Фадила Имамовић, председник Адв. коморе за Босну и Херцеговину, Др Јожеф Варади председник Адв. коморе за САП Војводину, Славко Шиматовић, председник Авокатске коморе за Хрватску, Руди Ше-

лих, председник Одветничке зборнице за Словенију. За генералног секретара поново је изабран Драгослав Трнинић, адвокат из Београда. За чланове финансијске контроле Савеза изабрани су: Миодраг Павлићевић, адв. из Београда и Милорад Ботић, адвокат из Новог Сада.

На Пленуму су учествовали, поред чланова пленума, референата и извесног броја представника комора, као гости: Др. Јосип Брнчић, председник Савезног савета за правосуђе, Др. Јоже Брилеј, подпредседник Скупштине Словеније, Др. Виктор Дамјан, републички секретар за правосуђе Словеније, као и други републички функционери правосуђа. Рад Пленума је пратио и већи број адвоката из Љубљане и Крања.

Након дводневног рада пленума донети су и прихваћени ови ЗАКЉУЧЦИ: Наставити интензивно са радом на изради републичких закона о адвокатури и другој правној помоћи и настојати да се донесу у што краћем року.

При овоме треба улагати напоре да се у републичким законима утврде идентична решења по битним питањима јединствене адвокатуре у Југославији, како не би дошло до поремећаја у њеном раду као самосталне друштвене службе на целој територији наше земље.

Ради остваривања овог циља, Пленум сматра да је неопходно пуно ангажовање адвокатских комора у остваривању договора и споразума између одговарајућих органа републичке управе и самих комора.

У изради републичких закона о адвокатури треба полазити од самоуправне нормативне функције адвокатских комора и према томе одредити обим и предмет републичких закона и њихов однос према статутима и другим општим актима адвокатских комора.

Пленум се једнодушно изјашњава о потреби постојања добровољне заједничке организације адвоката Југославије односно републичких и покрајинских адвокатских комора.

Основе ове организације треба поставити, као и до сада, на принципима паритетног представљања и равноправног одлучивања републичких и покрајинских адвокатских комора.

Ради што ефикаснијег усаглашавања ставова адвокатских комора у погледу предмета рада, организације и методе деловања будуће заједничке организације, Пленум сматра да би свака адвокатска комора требала да изради тезе или нацрт правила, који би се разматрали на једној од наредних седница Пленума, када би се утврдио текст Нацрта правила.

Код израде ових теза односно нацрта правила, адвокатске коморе треба да имају у виду и мишљења и предлоге изнете на овој седници Пленума.

Пленум позива све адвокате и посебно адвокатске коморе да се најактивније укључе у јавну дискусију поводом предстојећих уставних измена, особито у делу о правосудном систему у целини.

Ставља се у дужност Председништву Савеза адвокатских комора Југославије да исто тако узме учешћа у овој јавној дискусији, а по потреби да сазове и седницу Пленума ради утврђивања ставова по битним питањима правосудног система.

Пленум је одлучио да Савез адвокатских комора Југославије на Конгресу Међународне уније адвоката који се има одржати 1975. године постави кандидатуру свога представника за положај председника Међународне уније адвоката.

Ставља се у дужност Председништву Савеза да по овом питању благовремено изврши припреме и са истима упозна адвокатске коморе.

Обзиром на интерес који је Међународна унија адвоката показала за Општи закон о адвокатури и другој правној помоћи, оцењујући га као велико достигнуће, овај закон штампати на француском језику и доставити га Међународној унији адвоката у потребном броју примерака.

Пленум закључује да је неопходно наставити напоре на решавању материјалног положаја адвоката-опорезивање адвоката и њихово социјално осигурање на бази предлога које је Савез већ доставио одговарајућим органима, без обзира на то да ли ће се ова питања у будућности решавати савезним или републичким законима, и још једном истаћи да су питање социјалног осигурања адвоката и њихово социјално осигурање јединствен проблем, који се има решавати у свему као и за остале радне људе, јер се само на тај начин остварују одредбе из чл. 14. Устава СФРЈ.

Милорад Ботић

„ГЛАСНИК” У 1970. ГОДИНИ

Са овим бројем, „ГЛАСНИК” Адвокатске коморе у С.А.П.В., ступа у XX годину излажења. Двадесет година непрестаног, месечног, излажења једног часописа, који није имао претензије да буде научног карактера, него више практичног, је доба које се мора респектовати, тим пре, када се узму у обзир све потешкоће око излажења, уређивања, једног часописа. Сарадња на часопису је увек била обезбеђена, али не из редова оних сарадника, на које се највише рачунало, адвокате и адвокатске приправнике. Међутим, по општој оцени наших читалаца сарадници су увек били добро одабрани правници, који су својим темама и начином приказивања истих, увек погодили мишљења и осећања највећег броја читалаца. Ми верујемо, да ће „ГЛАСНИК” и у 1971. тј. двадесетој години излажења задржати исти правац, као и ранијих година.

У 12 месечних бројева „ГЛАСНИК” је био обавезан да публикује 384 страница. Међулим, он је објављен на 460 стра-

ница, што значи повећање од 76 страница. Баш ова чињеница је подстакла Адвокатску комору, издавача „ГЛАСНИКА“ да у 1971. години повиси штампање листа на најмање 40 страница, по броју и да га даде повезивати у солидније корице.

На 50 страница „ГЛАСНИК“ је у 1970. години, у 12 бројева, публиковао 15 чланака и написа који третирају општа питања адвокатуре. Из грађанско-правни материје публиковао је 19 чланака на 126 страница, из кривично-правне материје 5 чланака на 35 странице, из историјско-друштвених наука 5 чланака-студија на 90 страница, из социјалног законодавства 3 чланка на 21 страница, о питању реорганизације судова и правосуђа 2 чланка на 11 страница, разни чланци и написи на 64 странице. Осим тога, публиковао је „ГЛАСНИК“ судску праксу на 40 страница, а службена саопштења Адвокатске коморе на 36 страница. Публиковани су чланци који су били актуелни са разним фазама у којима се кретала поједина третирана питања.

Публиковао је „ГЛАСНИК“ и 127 одлука Врховног суда Војводине и Врховног привредног суда, и то: ВСВ 79 одлука, од тога 47 грађанских, 32 кривичних.

Ми верујемо да ће „ГЛАСНИК“ и у овој јубиларној години наше Адвокатске коморе-прославе 50 година од формирања исте у Новом Саду — оправдати поверење свих претплатника и читалаца својим што тачнијим излагањем и истим правцем уређивања и писања као и до сада.

Коста Хаџи

ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Суд се не може огласити месно ненадлежним после издавања платног налога ни на предлог тужиоца (Реш. Врх. привр. суда Сл. бр. 2359/70-3).

Странке су имале уговорену месну надлежност одређеног суда за случај спора, али је тужилац тужбу поднео суду опште месне надлежности за туженог и суд је издао платни налог коме је тужени приговорио али у приговорима није истакао приговор месне ненадлежности. —

Поводом приговора тужилац је предложио да се спорна ствар уступи суду уговорене надлежности, па је у том правцу поднео уговор странака. Суд је тај предлог прихватио. —

Међутим, поводом жалбе туженог другостепени суд је решење укинуо

и предмет вратио суду на даљи поступак из следећих разлога:

„Суд се у смислу чл. 433 ЗПП по службеној дужности а то значи и на иницијативу односно предлог самог тужиоца, може огласити месно ненадлежним најдоцније до издавања платног налога. После тога се суд може огласити месно ненадлежним само на тужеников приговор месне ненадлежности, који тужени истакне у приговорима против платног налога (чл. 433 ст. 2 ЗПП-а). Тужени међутим није поднео приговор месне ненадлежности. —

Из изложеног произлази да првостепени суд није могао да се на тужбичев предлог огласи месно ненадлежним, пошто је већ био издао платни налог, а тужени није приговорио ненадлежности суда у

својим приговорима против платног налага. —

Осим тога тужилац је свој предлог да се првостепени суд огласи ненадлежним, темељи на надлежности уговореној међу странкама а уговоре није приложио уз тужбу, како је то морао по чл. 64 ЗПП-а, него тек уз свој наведени предлог. Ни због тога, и независно од напред изложеног, суд није могао уважити његов предлог.”

Правна квалификација крив. дела тешке крађе. (ВСВ бр. Кж. 540/970).

I. ст. суд прогласио је кривим и осудио извршиоца крив. дела крађе на 4 месеца затвора због крив. дела из чл. 250. ст. 2 КЗ. Јавни тужилац је уложио жалбу, која је основана и уважена те је I. ст. пресуда принуђена и извршилац кажњен са 8 месеци затвора, а из разлога:

Код вредности украдених ствари не узима се у обзир набавна вредност, него прометна вредност. Како је прометна вредност већа од 10.000 н. д. то је казну требало повисити.

Прекорачење оптужбе. (ВСВ бр. Кж. 499/970).

Нема прекорачења оптужбе (и није измењен индентитет дела које је предмет оптужбе), ако суд неке небитне чињенице у вези са догађајем који је предмет оптужбе утврди на другачији начин или их утврди, иако оне нису биле обухваћене оптужницом.

Одштета за потпуно ново уништено возило. (ВСВ бр. Гж. 548/970).

Само власник потпуно новог возила — аутомобила има право да тражи од штетника његову пуну вредност, уз стављање хаварисаног возила на расположење штетнику, за случај да је ново возило у тој мери оштећено да би више било немогуће оправком успоставити пређашње стање. Ако возило није ново власник возила има право да тражи од штетника само накнаду трошкова за извршене

оправке и разлику у цени, односно у прометној вредности, уколико је возило услед извршене оправке сада мање вредности него пре хаварије.

Даровање за случај смрти не може производити правно дејство. (ВСВ бр. Гж. 938/970).

I. ст. суд је усвојио тужбени захтев. Тужени су уложили жалбу, је основана, I, ст. пресуда преиначена, тужитељица са тужбом одбијена, а из разлога:

Управни институт даровања за случај смрти (donatio mortis causa) предвиђен у раније важећим правним правилима, противан је позитивним прописима главе III и IV Закона о наслеђивању, па се стога уговорима о даровању за случај смрти не може признати правна ваљаност, нити они могу производити правно дејство.

Прекид парничног поступка у случају стечаја. (ВСВ бр. Гж. 1374/970).

Прекиду парничног поступка у смислу чл. 201. ст. 1. тач. 3. ЗПП има места онда ако је над једном од странака отворен стечај, а стечајни управник није још поставио захтев да се парнични поступак настави.

Уколико стечајни управник такве странке доставио парничном суду свој захтев да се поступак у започетој парници настави, онда више не може бити донета одлука о прекиду парничног поступка на темељу чл. 201. ст. 1. тач. 3 ЗПП

Именовање директора радне организације. (ВСВ бр. Рев. 118/970).

Окружни суд као II. ст. суд решењем је укинуо пресуду Општ. суда те одбио тужбу. Уложена је ревизија, која је основана, решење Окр. суда укинута, а из разлога:

Именовање директора радне организације се врши према прописима Основног закона о избору радничких савета и других органа управљања у радним организацијама као и општег акта радне ор-

ганизације који регулише ову материју. У погледу правне заштите у вези рада конкурсне комисије и радничког савета важе у таквом случају прописи чл. 87. поменутог Закона.

Међутим, у погледу именовања осталих руководећих људи у предузећу, као што су директори радне јединице, важе — поред одредаба акта радне организације — прописи Основног закона о радним односима. У погледу правне заштите учесника конкурса важе одредбе чл. 23. поменутог Закона.

И у случају преноса дуга путем асигнације дужник се не ослобађа обавезе све док дуг није исплаћен (Пресуда Врх. привр. суда Сл. бр. 1415/70).

Странке су се споразумеле да продавац након испоруке робе фактуру истави на треће лице које има да рачун плати за купца. Међутим, како ово лице није исплатило тужбом је продавац од купца тражио исплату куповине цене. —

Купац као тужени се бранио да није у обавези према продавцу јер је ту обавезу примило треће лице. —

Првостепени суд је тужбу уважио, а ову пресуду је потврдио другостепени суд поводом жалбе туженог. —

Из образложења:

„Правилан је став првостепеног суда да тужилац, који је дао изјаву туженом, да му је свеједно ко ће дуг исплатити, није том изјавом искључио из обавезе туженог као свог купца. И код претпоставке да је између странака и предузећа „Гора“ постигнут споразум о асигнацији, тужени се не би могао ослободити своје обавезе све док дуг није плаћен, сем у случају када би асигнант био изричито ослобођен овим споразумом дуга, што у конкретном случају није учињено. Према томе, пошто тужиоцу није исплаћено његово доспело потраживање ни од трећег лица то се тужбени захтев за исплату купопродајне цене усмерен против туженог појављује основан, то је првостепени суд правилано обавезао туженог да плати тужиоцу утужене износе.“

Рок од 3 месеца не односи се на тужбе за расподелу имовине у случају издвајања погона у самосталну привредну организацију (Пресуда Врх. привредног суда Сл. број: 1710/70—3).

Издвојени погон из састава матичног предузећа у самосталну привредну организацију незадовољан одлуком Радничког савета о подели имовине поднео је суду тужбу да суд изврши деобу и разграничење имовине. —

Тужени матично предузеће истакао је приговор да је ова тужба неблагоприятна јер да није поднесена у року од 3 месеца од дана уписа тужиоца у регистар привредних организација у смислу одредбе чл. 238. ст. 2 Основног закона о предузећима. —

Судови првог и другог степена нису уважили тај приговор.

Из образложења пресуде другостепеног суда:

„У овом спору није се радило о подели тужиоца и туженог на два предузећа, па се стога на овај случај не може применити одредба чл. 238. став 2. Основног закона о предузећима, тј. да се тужба мора поднети у року од 3 месеца од дана уписа тужиоца у регистар предузећа и радњи са захтевом да суд изврши деобу и разграничење имовине зато што се тужилац не слаже с одлуком Радничког савета туженог о деоби и разграничењу имовине. У овом случају се ради о издвајању тужиоца из састава туженог у самосталну привредну организацију, тако да се у погледу подношења тужбе са захтевом да суд изврши деобу и разграничење имовине између странака има применити одредба члана 220. став 1. Основног закона о предузећима којом није одређен рок за подношење такве тужбе. Стога се тужба коју је тужилац у овом спору поднео и којом је тражио да суд изврши деобу и разграничење имовине између њега и туженог има сматрати благовременом.“

Уступање девизних средстава увек је условљено полагањем динарске протувредности од стране примаоца (Решење Врховног привредног суда Сл. број 1777/70).

Тужилац је у своје име а за рачун и по налогу туженог закључио уговор о кредиту за девизна средства и ова туженом ставио на располагање ради увоза одређених сировина с тим, да тужени након прераде истих извозом готових производа врати тужиоцу предметна девизна средства. Како је тужени извозом остварио мањи износ девизних средстава од одобреног кредита, то је тужилац ставио захтев да се тужени обавезе на плаћање неизмирене разлике уз истовремену обавезу тужиоца да туженом плати динарску протувредност девиза. —

Првостепени суд је тужбеном захтеву удовољио, а поводом жалбе

туженог на ову пресуду другостепени суд је по спорном питању заузео следеће становиште:

„Не претставља повреду одредаба парничног поступка како то тужени истиче у жалби утврђивање обавезе туженог да уступи девизна средства другој страни уз истовремену обавезу тужиоца да положи динарску протувредност уступљених девизних средстава, само зато што такав захтев није постављен у току поступка пошто је уступање девиза без обзира што компензациони приговор о томе није истакнут увек условљено полагањем динарске протувредности.“

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА АК У САПВ

На седници Управног одбора Адвокатске коморе у САПВ у Н. Саду која је одржана 18. децембра 1970. године донета су следећа решења:

1) Узет је на знање извештај, председника, секретара и референата о раду Коморе.

2) Прихваћен је Финансијски план прихода и расхода Адвокатске комре у САПВ у Новом Саду за 1971. годину у износу од 385.700 динара.

3) Решавано је о молбама за упис у именик адвоката.

4) Решењем бр. 420/1970 уписан је у именик адвокатских приправника Лукић Лазар, са адвокатско приправничком вежбом код Јовичин Александра, адвоката у Новом Саду, са даном 18. XII 1970. године.

5) Решењем бр. 438/1970 уписана је у именик адвокатских приправника Радосављевић Милица са адвокатско приправничком вежбом код Весковић Живка, адвоката у Сремској Митровици, са даном 18. XII 1970.

6) Решењем бр. 421/1970 брише се из именика адвоката Бурашевић Видо, адвокат у Бечеју, са даном 31. XII 1970. године, због пензионисања. За преузиматеља је одређен Дудварски Коста, адвокат у Бечеју. Бурашевић Видо након пензионисања задржава чланство у Фонду посмртнине.

7) Решењем бр. 434/1970 брише се из именика адвоката Кесић Станоје, адвокат у Новом Саду са даном 31. XII 1970. године, због заснивања радног односа. За преузиматеља је одређен Савић Сава, адвокат у Новом Саду.

8) Решењем бр. 443/1970. узето је на знање да је Провчи Мирослав, адвокат у Бачкој Паланки са даном 7. XII 1970. го-

дине преселио седиште своје адвокатске канцеларије у Шид.

9) Решењем бр. 440/1970 изречена је обустава вршења адвокатуре Митровић Радославу, адвокату из Бача, до окончања дисциплинског поступка. За привременог заменика одређен је Лаћарак Лазар, адвокат у Бачкој Паланки.

10) Решењем бр. 429/1970 евидентиран је уговор о пружању правне помоћи склопљен између Оливера Новаковића, адвоката у Новом Саду и НИП „ФОРУМ“ из Н. Сада од 3. XI 1970. године.

11) Решењем бр. 435/1970 донета је одлука о исплати посмртине уд. Јелени Петровић из Панчева иза њеног преминулог супруга Петровић Борислава адвоката у пензији из Панчева, који је преминуо 11. XII 1970. године.

12) Решењем бр. 430/1970 узето је на знање да је Павлов Димитрије, адвокатски приправник из Новог Сада прекинуо адвокатско приправничку вежбу код Јовановић Ненада, адвоката у Новом Саду и да је исту наставио са даном 18. XII 1970. године код Кениг др Јулија, адвоката у Новом Саду.

13) Под зап. бр. 295 донето је решење умољавају се сви адвокати чланови АК у САПВ у Н. Саду да од 1. јануара 1971. године поред места одредења на поштанским пошиљкама стављају и број према списку општинских бројева јединица поштанске мреже СФРЈ, да би на овај начин омогућили несметан рад судовима.

14) Решењем бр. 428/1970 брише се из именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине Јакшић Ана, адвокатски приправник из Новог Сада, са адвокатско приправничком вежбом код Милић Томислава, адвоката у Новом Саду, а са даном 1. децембра 1970. године, због заснивања радног односа.

УПРАВНИ ОДБОР АК У САПВ

УПИС У ИМЕНИК АДВОКАТА АК У САПВ

Пошто су се оба органа који одлучују о упису у именик адвоката Управни одбор и Савет, сагласили да постоје сви услови за упис у именик адвоката, то су на основу чл. 93 тач. 4, чл. 87 тач. 3, чл. 13 тач. 1, 2, 3, 6 и 7 ЗОА, чл. 13 ст. 2 Закона о правосудном испиту, те чл. 7 и 9 Статута АК у САПВ, уписује се у емник адвоката са даном 18. децембра 1970. године, с решењем број:

- 394/1970 Седмина Вендел — Бездан
- 405/1970 Иванчевић Н. Милан — Нови Сад
- 422/1970 Вујин Др Милан — Кикинда
- 424/1970 Игњатовић Милета — Панчево
- 442/1970 Филиповић Иван — Суботица

АДВОКАТИМА

Упозоравају се сви адвокати чланови Адвокатске коморе у САПВ у Новом Саду да од 1. јануара 1971. године на поштанским пошиљкама које упућују судовима и другим органима, поред места одређења стављају и број према списку поштанских бројева јединица поштанске мреже СФРЈ.

УПРАВНИ ОДБОР АК у САПВ

ИЗ КЊИГОВОДСТВА КОМОРЕ

Извештавају се сви адвокати да 1. јануара 1971. доспева обавеза уплате прве четврти чланарине за 1971. годину па се позивају да уплате на текући рачун Адвокатска комора у САПВ бр. 657-8-419 по 210 н. д. Овом уплатом регулисана је чланарина и Савезу адв. комора и преплата на „Гласник“ за прво четврт годиште 1971. године.

Књиговодство Коморе.

СВИ КОЈИ УПУЋУЈУ ДОПИСЕ НА АДРЕСУ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У С. А. П. В. НОВИ САД, ЗМАЈ ЈОВИНА 20/1, НЕКА ИСПРЕД „НОВИ САД“ ОБАВЕЗНО СТАВЕ ПОШТАНСКИ БРОЈ 21000, јер ће тако олакшати посао Пошти, и учинити то да пошиљка на време, тачно, приспе у руке Коморе.

ПРЕДНАЦРТ ФИНАНСИСКОГ ПЛАНА ПРИХОДА И РАСХОДА ЗА 1971. ГОДИНУ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У САП ВОЈВОДИНИ

Пар. Поз. К°	Назив конта	Позиција	Партија
ПРИХОДИ			
I. Редовни приходи			
1—1	7500	Наплаћена чланарина	353.000
1—2	7501	Наплаћена претплата за „Гласник“	20.000
СВЕГА ПАРТИЈА РЕДОВНИ ПРИХОДИ			373.000
II. Нередовни приходи			
2—1	7890	Наплаћена позајмица	1.000
2—2	7892	Наплаћена новчана казна	4.000
2—3	7893	Наплаћена од огласа у „Гласнику“	700
2—4	7894	Наплаћена од станарине	1.000
2—5	7899	Наплаћена разна примања	6.000
СВЕГА ПАРТИЈА НЕРЕДОВНИ ПРИХОДИ			12.700
УКУПНО ПРИХОДИ			385.700
РАСХОДИ			
I. Лични расходи			
1—1	460	Нето лични доходак сталних службеника	85.010
1—2	461	Доприноси на личне дохотке	44.600
1—3	463	Нето хонорари функционера коморе	6.000
1—4	464	Доприноси на нето хонор. функ.	4.690
1—5	466	Накнада за К-15 са доприносима	6.000
СВЕГА ПАРТИЈА ЛИЧНИ РАСХОДИ			144.600
II. Материјални расходи			
2—1	401	Електрична енергија	1.800
2—2	402	Гориво	1.600
2—3	4080	Одржавање чистоће, вода, смеће	1.200
2—4	4082	Канцеларијски материјал	2.000
2—5	4083	Новине, часописи и струч. литература	1.000
2—6	412	Поштанско-телеграфске, тел. трошкови	5.400
2—7	413	Трошкови новчаног и плат. промета	4.000
2—8	414	Најамнина и закупнина	500
2—9	451	Чланарина Савезу адвокатских комора Ј.	40.300
2—10	4300	Путни тр. днев. данг. УО, Савет, ДС	38.100
2—11	4301	Путни тр. днев. данг. чл. УО ван Н. Сада	12.500
2—12	4302	Путни трошак за међународне везе	12.500
2—13	4303	Путни трошак за обилазак РО и др.	2.000
2—14	4304	Путни тр. и дневнице за зај. састанак	4.000
2—15	435	Ауторски хонорари	24.000
2—16	4298	Штампање и експедиција Гласника	41.000
СВЕГА ПАРТИЈА МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ			191.900

ПОШТАНСКИ БРОЈЕВИ НЕКИХ ПОШТА У ВОЈВОДИНИ.

АДА — 24430	БЕШКА — 22324
АЛЕКСА ШАНТИЋ — 25212	БЕЗДАН — 25270
АЛИБУНАР — 26310	БУДИСАВА — 21242
АПАТИН — 25260	ЦРВЕНКА — 25220
АРАДАЦ — 23207	ЧАНТАВИР — 24220
БАЧ — 21420	ЧЕЛАРЕВО — 21413
БАЧКА ПАЛАНКА — 21400	ЧЕРЕВИЋ — 21311
БАЧКА ТОПОЛА — 24300	ЧОКА — 23320
БАЧКИ БРЕСТОВАЦ — 25242	ЧОНОПЉА — 25210
БАЧКО ГРАДИШТЕ — 21217	ЧОРТАНОВЦИ — 22326
БАЧКИ ПЕТРОВАЦ — 21470	ЧУРУГ — 21238
БАЧКО ПЕТРОВО СЕЛО — 21226	ДЕБЕЉАЧА — 26214
БАЈМОК — 24210	ДЕЛИБЛАТО — 26225
БАЈША — 24331	ДЕРОЊЕ — 25254
БАНАТСКИ КАРЛОВАЦ — 26320	ДОБАНОВЦИ — 11272
БАНАТСКО АРАНБЕЛОВО — 23332	ДОРОСЛОВО — 25243
БАНОШТАР — 21312	БАЛА — 23335
БАШАИД — 23316	БУРЕВО — 21239
БЕЧЕЈ — 21220	ЕЧКА — 23203
БЕГЕЧ — 21411	ЕЛЕМИР — 23208
БЕЛА ЦРКВА — 26340	ЕРДЕВИК — 22230
БЕОЧИН — 21300	ФАРКАЖДИН — 23204
БЕШЕНОВО — 22212	ФЕКЕТИЋ — 24323

(Наставиће се)

